

IZVJEŠTAJ O AKTIVNOSTIMA

UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH ZA 2023. GODINU

Sarajevo, februar 2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ O AKTIVNOSTIMA
UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH
ZA 2023. GODINU

Broj: 01-04-1-695/24

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	5
1. UVOD	12
1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH	12
1.2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI	13
1.3. PARLAMENTARNA KOMISIJA ODGOVORNA ZA REVIZIJU	14
1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU	15
2. FINANSIJSKA REVIZIJA	16
2.1. OBAVLJANJE FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2022. GODINU	18
2.1.1. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BIH	24
2.1.2. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA ...	28
2.1.3. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA	31
2.1.4. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU PREDUZEĆA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU	35
2.2. PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ RANIJE PROVEDENIH FINANSIJSKIH REVIZIJA	38
2.3. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2023. GODINU	41
3. REVIZIJA UČINKA	46
3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2023. GODINI	50
3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME	50
3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA	55
3.2. PROVOĐENJE NOVIH REVIZIJA	58
4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM	58
5. OSTALE AKTIVNOSTI	60
5.1. FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO	60
5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI	62
5.3. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	64
6. SARADNJA I KOMUNIKACIJE	65
6.1. LOKALNA I MEĐUNARODNA SARADNJA	65
6.2. EKSTERNA KOMUNIKACIJA	69

6.2.1. UPITNIK SUBJEKATA FINANSIJSKE REVIZIJE.....	70
6.2.2. UPITNIK SUBJEKATA REVIZIJE UČINKA	70
7. KOORDINACIONI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU	72
8. REZIME	73

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA

Izveštaj o aktivnostima predstavlja sistematizovan pregled djelatnosti i rezultata ispunjenja strateških i operativnih ciljeva Ureda za reviziju u 2023. godini.

U protekloj godini našim radom nastojali smo biti pokretač promjena, provjeravanjem da li se javnim resursima u Federaciji BiH upravlja odgovorno, da li se radi u skladu sa zakonima, ekonomično i efikasno, te dajući jasne i provodive preporuke.

Obavili smo 102 finansijske revizije subjekata čije je izvršenje budžeta i finansijskih planova iznosilo preko 10 milijardi KM. Obuhvatili smo institucije sa svih nivoa vlasti, kao i preduzeća važna za ekonomski razvoj Federacije BiH. Proveli smo i 12 praćenja postupanja po datim preporukama iz ranijih izvještaja i tako osigurali prisutnost kod subjekata koje ne revidiramo svake godine, a kod kojih su bile utvrđene značajne nepravilnosti.

Revizijama učinka smo i ove godine pokazali spremnost da budemo proaktivni i da držimo korak s promjenama u okruženju i potrebama korisnika naših izvještaja. Neizostavan dio naših revizija su oblasti koje su od velikog značaja za naše građane i koje su utemeljene u UN-ovim Ciljevima održivog razvoja. U okviru projekata paralelnih revizija s kolegama iz vrhovnih revizijskih institucija Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore proveli smo paralelne revizije iz oblasti zaštite rijeka i rodne ravnopravnosti.

Prethodna godina bila je i prva godina implementacije Komunikacijske strategije Ureda, na osnovu koje su izrađene prve tematske publikacije o dostavljenim revizorskim izvještajima tužilaštvima i o najvažnijim nalazima iz javnih nabavki. Tokom cijele godine slali smo snažne i konzistentne poruke o rezultatima našeg rada, nastojeći povećati razumijevanje o vrijednostima i koristima rada Ureda.

Konstruktivnu saradnju s brojnim domaćim i međunarodnim akterima, kao i sa akademskom zajednicom, iskoristili smo da maksimiziramo efekte našeg rada. Ojačali smo vlastite kapacitete i poboljšali sistem kontrole kvaliteta, što nam je omogućilo izradu visokokvalitetnih revizorskih izvještaja.

Stalnim preispitivanjem naših unutrašnjih snaga i slabosti, i analizom prilika i izazova iz okruženja, nastojali smo blagovremeno i kvalitetno ispuniti naše obaveze. Među najvećim izazovom je nedostatak stručnog revizorskog kadra na tržištu rada, zbog čega Ured nije u planiranoj mjeri pojačao ljudske resurse.

Uprkos tome, Parlament FBiH, odgovorni dužnosnici, građani i drugi korisnici revizorskih izvještaja mogu biti uvjereni da je Ured u 2023. godini osigurao kvalitetne, nezavisne i objektivne revizorske izvještaje, u kojima je ukazao na slabosti u upravljanju javnim resursima.

Generalni revizor
Dževad Nekić, mr. ecc. sc

INTOSAI-P 1 – Limska deklaracija o smjernicama za pravila revizije

Općenito, godišnji izvještaji će pokrivati sve aktivnosti vrhovne revizijske institucije; samo onda kada su u to uključeni interesi vrijedni zaštite ili zaštićeni zakonom, vrhovna revizijska institucija će pažljivo 'odvagati' takve interese nasuprot dobrobitima koje proističu iz publiciranja.

INTOSAI-P 10 – Meksička deklaracija o nezavisnosti vrhovnih revizijskih institucija

Prava i obaveze u pogledu izvještavanja o radu VRI se ne mogu ograničavati u izvještavanju o rezultatima njihovog rada u reviziji. Trebaju biti zakonom obavezane da o rezultatima svog revizijskog rada izvještavaju barem jednom godišnje.

INTOSAI-P 20 – Principi transparentnosti i odgovornosti

VRI čine dio ukupnog pravnog i ustavnog sistema u svojim državama i odgovaraju određenim stranama, uključujući zakonodavna tijela i javnost. Odgovorne su za planiranje i provođenje poslova iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje odgovarajućih metodologija i standarda s ciljem promovisanja odgovornosti i transparentnosti nad provođenjem javnih aktivnosti, ispunjavanja svojih zakonskih obaveza i odgovornosti na potpun i objektivan način. Veliki izazov s kojim se suočavaju sve VRI jeste promovisanje boljeg razumijevanja njihovih različitih uloga i zadataka u društvu. U skladu sa svojim zakonskim nadležnostima i primjenljivim zakonskim okvirom, informacije o VRI bi, stoga, trebale biti uvijek dostupne i relevantne. Njihovi radni procesi, aktivnosti i proizvodi trebaju biti transparentni. One bi, također, trebale otvoreno komunicirati sa medijima i drugim zainteresovanim stranama i biti vidljive u javnosti.

KRATAK PREGLED AKTIVNOSTI U 2023. GODINI

Za 2022.

Izvršena je revizija **Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu** i:

1.805 preporuka

17
TIMOVA

41
REVIZORSKO OSOBLJE
FINANSIJSKE REVIZIJE

4
SEKTORA ZA
FINANSIJSKU REVIZIJU

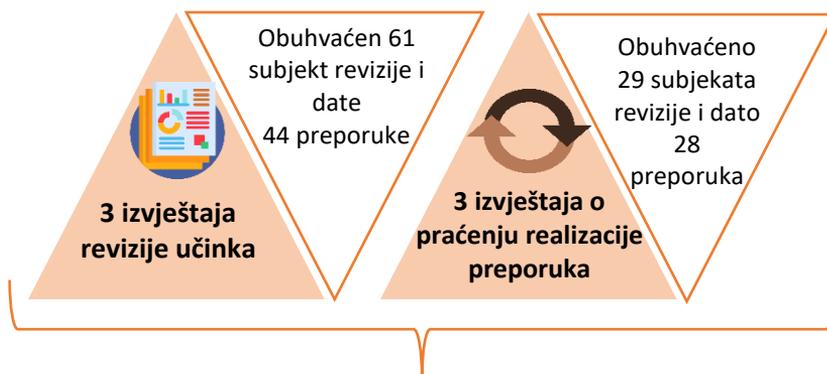
Za 2023.

107
prethodnih
revizija

+ 16 planiranih
praćenja
postupanja po
preporukama

548 službenih
putovanja

Pored objavljenih izvještaja, provedene su još dvije glavne studije, te dvije predstudije za revizije, koje će se realizovati u 2024. godini.

- 4 revizorska tima
- 9 revizora za reviziju učinka

1. UVOD

Na osnovu člana 6. stav (2) Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i člana 51. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine donosi se **Izveštaj o aktivnostima Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH za 2023. godinu**, koji sadrži informacije o poslovanju i finansijski izvještaj Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH za tu godinu. Dostavlja se Parlamentarnoj komisiji odgovornoj za reviziju i objavljuje na internet-stranici www.vrribih.ba.

1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH

OSNOVNI PODACI:

- Ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija u Federaciji BiH
- **Zakonom o reviziji** uređeni su ciljevi, rukovođenje, nadležnosti i ovlaštenja, izvještavanje i finansiranje Ureda
- **Nezavisan** je u provođenju svojih dužnosti i nadležnosti i ne podliježe upravljanju ili kontroli bilo koje druge osobe ili institucije
- **Sjedište** je u Sarajevu, a područni uredi nalaze se u Mostaru, Tuzli i Bihaću
- **Rukovodstvo:** Dževad Nekić, generalni revizor, i Dragan Kolobarić, zamjenik generalnog revizora
- **Budžet za 2023. godinu:** 6.382.549 KM
- **Broj zaposlenih sa 31. 12. 2023. godine:** pored generalnog revizora i zamjenika, bilo je zaposleno 79 osoba (50 revizorki i revizora)

ŠTA RADIMO:

- **Finansijske revizije, revizije učinka i druge specifične revizije**
- **Preko cca 2.500 subjekata** u Federaciji BiH
- **Svake godine revidiramo Izveštaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH, Parlament FBIH, Predsjednika FBIH, Vladu FBIH i njena ministarstva**

- **Primjenjujemo INTOSAI standarde** vrhovnih revizijskih institucija¹ i revizijske standarde **Međunarodne federacije računovođa (IFAC)**
- **Osiguravamo nezavisna mišljenja** o izvršenju budžeta i finansijskim izvještajima, korištenju resursa i upravljanju državnom imovinom od Vlade, budžetskih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Vršimo pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu **ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti** kojima ta institucija koristi svoje resurse
- **Informišemo** Parlament FBiH, druge zakonodavne organe i organe odlučivanja, kao i javnost, o nalazima revizije

1.2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI

U ovoj godini nastavili smo provoditi aktivnosti iz **Strategije razvoja 2021–2025. godine**. Nastojali smo u svakodnevnom radu posebno promovisati nezavisnost, inovativnost, povjerenje, profesionalnost i povjerljivost. U toku 2023. godine otpočela je implementacija **Komunikacijske strategije 2023–2025. godine**, te je izrađena prva tematska publikacija „**Najznačajniji nalazi i preporuke iz oblasti javnih nabavki u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu**“.

Nastavljene su aktivnosti koje su u fokusu imale sljedeće:

afirmisanje uloge Ureda kao nezavisne vrhovne revizijske institucije

usmjerenje na aktuelne probleme i oblasti u FBiH

saradnja s drugim revizijskim institucijama i profesionalnim tijelima u oblasti revizije na lokalnom i međunarodnom nivou

stalna zastupljenost u medijima i javnosti

¹ INTOSAI: Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija

1.3. PARLAMENTARNA KOMISIJA ODGOVORNA ZA REVIZIJU

Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju² je zajedničko radno tijelo oba doma Parlamenta FBiH.

Komisija organizuje javna saslušanja revidiranih subjekata u nadležnosti Federacije BiH, kojima prisustvuju predstavnici Ureda za reviziju. Cilj je da članovi Komisije saslušaju razloge za utvrđene nepravilnosti, **te da izvijeste i daju zaključke Parlamentu FBiH, koji može na osnovu nalaza i preporuka revizije smanjiti budžet jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere.**³

S obzirom na to da Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju nije bila formirana u toku godine, nisu održane rasprave o izvještajima revizije učinka i finansijske revizije za 2022. godinu.

Iako nije formirana Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, Ured za reviziju je redovno izvještavao o svojim aktivnostima i dostavljao izvještaje u skladu sa Zakonom.

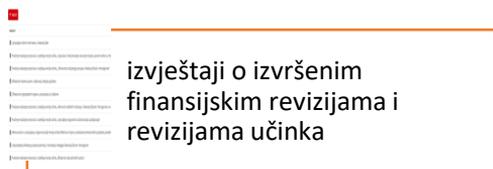
Revizija „Union banke“ d.d. Sarajevo, koja je uvrštena u Plan revizija za 2022/2023, privremeno je obustavljena zbog nemogućnosti dobivanja revizijskih dokaza. O obustavljanju revizije obaviješteni su Parlament FBiH, Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju i drugi nadležni organi.

² U daljnjem tekstu: Komisija

³ Čl. 16. tačka 4. Zakona o reviziji

1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU

U 2023. godini na internet-stranici objavili smo sljedeće publikacije i akte:

Izveštaji o izvršenim finansijskim revizijama i revizijama učinka

Izveštaj o najvažnijim nalazima i preporukama za 2022/2023. godinu

Izveštaj o aktivnostima za 2022. godinu

Plan i program rada za 2024. godinu

saopćenja za javnost i informativna saopćenja o izvršenim revizijama

plan javnih nabavki, konkursi, pozivi i odluke

ažurirani INTOSAI principi i standardi

Izveštaji finansijske revizije za koje su tužilaštva donijela odluke o neprovođenju istrage 2016–2022.

Komunikacijska strategija 2013–2025.

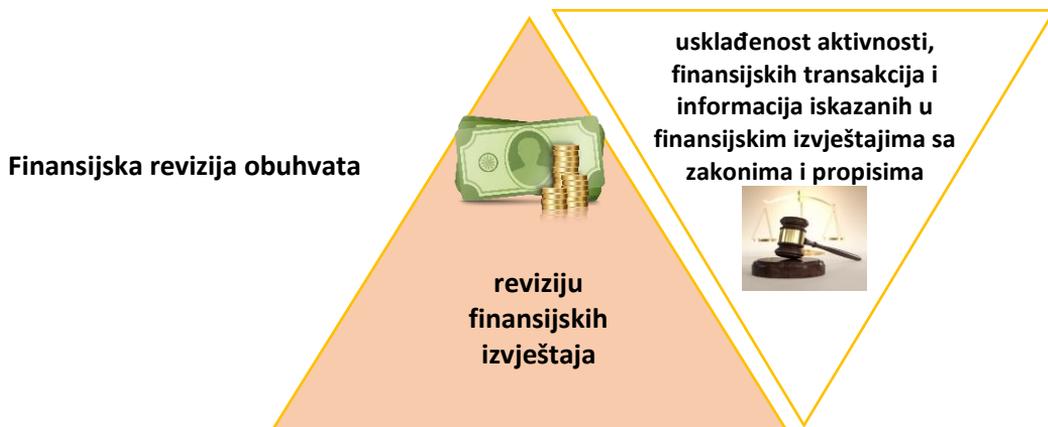
Najvažniji nalazi i preporuke iz oblasti javnih nabavki u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu

Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama za 2022/2023. godinu sačinjen je u skladu s članom 16 (6) Zakona o reviziji. U njemu su prezentirani osnovni podaci o svim provedenim revizijama za 2022/2023. godinu, te glavni nalazi i preporuke. Dostavljen je Parlamentu FBiH i objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Ured za reviziju je prvi put izradio **specijalizirane tematske publikacije**, i to publikaciju o izvještajima finansijske revizije za koje su tužilaštva donijela odluke o neprovođenju istrage 2016–2022. i o najvažnijim nalazima i preporukama iz oblasti javnih nabavki u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu. Na ovaj način jasno komuniciramo našu ulogu i rezultate našeg rada, što treba osigurati razumijevanje i podršku javnosti, građana i drugih relevantnih učesnika.

Ured za reviziju će nastaviti kroz svoj rad ukazivati na nepravilnosti i obavještavati o tome nadležne institucije i javnost. Jedino transparentnim i odgovornim upravljanjem javnim sredstvima mogu se osigurati napredak i bolji uslovi za život, i spriječiti da se javna sredstva koriste kao svoja, a čuvaju kao tuđa.

2. FINANSIJSKA REVIZIJA

Prilikom obavljanja revizije, u skladu s revizijskim standardima, Ured pregleda finansijske izvještaje i pripadajuće račune institucija kod kojih se vrši revizija, s ciljem procjene da li su finansijski izvještaji pouzdani i odražavaju li u potpunosti rezultate izvršenja budžeta. Također, procjenjuje se da li rukovodioci institucija primjenjuju zakone i propise, da li koriste sredstva za odgovarajuće namjene, ocjenjuje se finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistemi internih kontrola.⁴

Finansijska revizija obavlja se u dva dijela; prvi dio je prethodna revizija, koja se vrši najvećim dijelom na terenu od oktobra tekuće do januara naredne godine, dok se konačna revizija obavlja nakon predaje finansijskih izvještaja, a konačni rok utvrđen je planom revizije. Budući da ovaj Izvještaj obuhvata provedene aktivnosti u toku jedne kalendarske godine, u nastavku su hronološki prikazane aktivnosti finansijske revizije u 2023. godini:

⁴ Čl. 13. stav 1) i 2) Zakona o reviziji

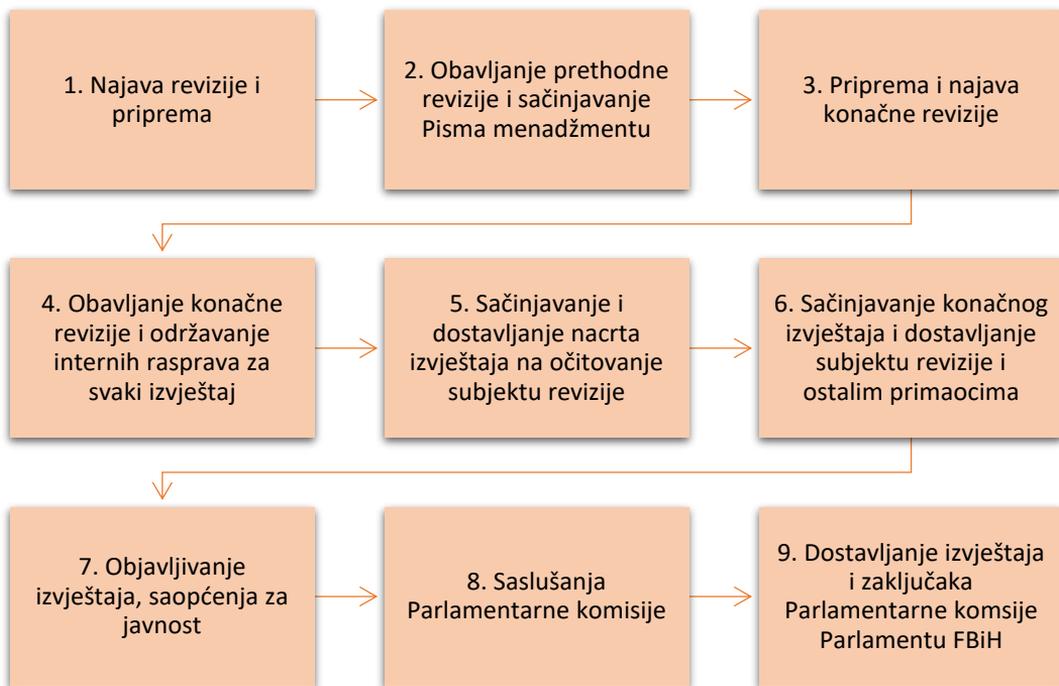
U prethodnoj reviziji prati se primjena ranije datih preporuka,⁵ te se obavljaju drugi revizijski postupci u skladu s metodologijom. Nakon završetka prethodne revizije, u skladu s Međunarodnim revizijskim standardom 265,⁶ važni nedostaci u internim kontrolama, otkriveni tokom revizije, saopćavaju se rukovodiocu subjekta revizije usmeno i/ili u formi Pisma menadžmentu.

U konačnoj reviziji obavljaju se završni testovi i sačinjava se nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji. S ciljem osiguranja kvaliteta, stručni kolegij Ureda vrši pregled i kontrolu svih nacrti i obavljaju se interne rasprave s revizorima. O izvještajima se raspravlja po grupama subjekata, odnosno po njihovoj srodnosti, kako bi se osigurala konzistentnost.

⁵ Čl. 13. stav 3) Zakona o reviziji

⁶ „Saopćavanje nedostataka u internim kontrolama onima koji su zaduženi za upravljanje i menadžmentu“

Finalni nacrti izvještaja dostavljaju se subjektima revizije na očitovanje.⁷ Nakon očitovanja, priprema se i dostavlja konačan izvještaj o izvršenoj reviziji, te objavljuje na internet-stranici, u skladu sa Zakonom o reviziji.

Dijagram: Osnovni koraci u procesu revizije u Uredu za reviziju

2.1. OBAVLJANJE FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2022. GODINU

- ✓ **102 finansijske revizije**
- ✓ **12 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija**
- ✓ **Revizija „Union banke“ d.d. Sarajevo privremeno obustavljena**
- ✓ **Sve ostale revizije predviđene Planom provedene u roku**
- ✓ **Svi izvještaji dostavljeni subjektima za reviziju i nadležnim institucijama, te objavljeni na internet-stranici Ureda za reviziju i dobro medijski praćeni**
- ✓ **Nadležnim organima za provođenje zakona dostavljeno 16 izvještaja**
- ✓ **Agenciji za javne nabavke dostavljena informacija o revizijama kod kojih su kvalifikovane javne nabavke**

⁷ Čl. 15. Zakona o reviziji

- ✓ **Federalnoj upravi za inspekcijske poslove dostavljen pregled subjekata kod kojih je utvrđena neusklađenost, odnosno odstupanje od primjene Zakona o radu i propisa donesenih na osnovu tog Zakona**
- ✓ **Poslano 101 pismo menadžmentu o uočenim nepravilnostima iz prethodne revizije**

Poslove finansijske revizije obavljala su četiri sektora/organizacione jedinice,⁸ koje su organizovane prema vrsti subjekata za reviziju.

Za 2022. godinu izvršena je revizija Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH (5.100.515.233 KM) i 101 subjekta:

- 19 obaveznih revizija,⁹
- 6 korisnika Budžeta FBiH,
- 5 kantona, 6 budžetskih korisnika kantona, 4 grada i 15 općina,
- 28 zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova,
- 18 preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

⁸ Sektor za finansijsku reviziju institucija FBiH, Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina, Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija i Sektor za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

⁹ Obavezne revizije su one koje se, shodno Zakonu o reviziji, obavljaju svake godine.

U tabeli je pregled datih mišljenja za 2022. godinu po grupama subjekata.

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Ukupno revidirano	Dato mišljenje							
			o finansijskim izvještajima				o usklađenosti sa zakonskim propisima			
			Positivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Positivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	1	-	1	-	-	-	1	-	-
2	Korisnici Budžeta FBiH	25	19	5	-	1	7	17	1	-
3	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	11	1	10	-	-	-	11	-	-
4	Gradovi i općine	19	-	17	2	-	-	15	4	-
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	28	3	22	3	-	4	22	2	-
6	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	18	5	10	3	-	-	14	4	-
	UKUPNO	102	28	65	8	1	11	80	11	0

U skladu sa Zakonom o reviziji, u toku obavljanja prethodne revizije izvršena je ocjena postupanja po preporukama iz prethodnih izvještaja, i to kod 67 subjekata za 1.213 preporuka. Analiza i ocjena postupanja po preporukama nije se vršila kod 27 subjekata kod kojih su se revizije obavljale prvi put i kod osam subjekata kod kojih je proteklo više od deset godina od posljednje izvršene revizije.

Za 102 izvršene finansijske revizije u 2022. godini, ukupno je dato 1.805 preporuka. U tabeli je pregled izvršene ocjene postupanja po preporukama tokom obavljanja revizija za 2022. godinu, a koje su date u ranije provedenim revizijama:

1	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
2		4	5	6	7	8 (4+5+6+7)
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH	0	1	19	0	20
	<i>postotak</i>	0%	5%	95%	0%	100%
2.	Korisnici Budžeta FBiH	94	41	120	19	274
	<i>postotak</i>	34%	15%	44%	7%	100%
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	27	37	60	4	128
	<i>postotak</i>	21%	29%	47%	3%	100%
4.	Gradovi i općine	144	66	141	41	392
	<i>postotak</i>	37%	17%	36%	10%	100%
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	151	55	103	21	330
	<i>postotak</i>	46%	17%	31%	6%	100%
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	24	13	24	4	65
	<i>postotak</i>	37%	20%	37%	6%	100%
UKUPNO		444	213	467	89	1.213

Subjekti revizije dužni su dostaviti odgovor o poduzetim radnjama Uredu za reviziju u roku od 60 dana od dobivanja konačnog izvještaja, radi prevazilaženja slabosti, neregularnosti i prekršaja identifikovanih u revizorskom izvještaju.¹⁰

Iako određeni broj subjekata nije dostavio odgovor u zakonski predviđenom roku, u nastavku je dat pregled onih koji nisu dostavili odgovore na datum sačinjavanja ovog izvještaja za finansijske revizije (poglavlje 2.1):

Institucije kantona, gradova i općina	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu
<ul style="list-style-type: none"> • Bosansko-podrinjski kanton Goražde • Općina Trnovo • Opština Glamoč • Općina Ravno 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona 	<ul style="list-style-type: none"> • Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo • Rudnik mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići • „Zrak“ d.d. Sarajevo • Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik • Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. • Javno kantonalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko

Pored ovih subjekata, odgovor o poduzetim radnjama nakon izvršenih praćenja postupanja po preporukama iz prethodno objavljenih finansijskih izvještaja (poglavlje 2.2) nije dostavilo osam subjekata, koji su navedeni u sljedećem pregledu:

¹⁰ Član 16(3) Zakona o reviziji

Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

- Univerzitet u Sarajevu

Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

- Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla
- Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj
- Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik Bila
- „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo
- „Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar
- „Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla
- Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar

U nastavku je pregled ostalih aktivnosti koje su provedene u vezi s finansijskim revizijama za 2022. godinu:

- ❖ Ured za reviziju, u skladu s članom 16 (1) Zakona o reviziji, može dostaviti konačan izvještaj bilo kojoj instituciji na nadležno postupanje, a u skladu s članom 19. dužan je obavijestiti nadležne organe za provođenje zakona kada postoje indicije značajnih kršenja zakona. Krajem 2023. godine, shodno ovim odredbama, poslato je 16 izvještaja o finansijskoj reviziji za 2022. godinu nadležnim organima za provođenje zakona i skrenuta im je pažnja na određene nalaze. Još u ranijem periodu Ured za reviziju stavio je na raspolaganje svoje resurse tužilaštvima radi bolje saradnje i postupanja po dostavljenim revizorskim izvještajima;
- ❖ poslat je Upitnik svim revidiranim subjektima iz 2022. godine (poglavlje 6.2.1).

2.1.1. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BiH**U Sektoru za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH izvršene su revizije za 2022. godinu Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i 25 institucija koje su finansirane iz Budžeta FBiH.**

Budžet Federacije BiH za 2022. godinu, kojim su finansirane 62 institucije, planiran je u iznosu od 5.597.618.777 KM. Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu sačinjen je na osnovu podataka iz Glavne knjige Trezora i daje sliku potrošnje korisnika Budžeta FBiH. U njemu su iskazani prihodi, primici i finansiranje u iznosu od 5.304.270.543 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 5.100.515.233 KM, te višak prihoda nad rashodima u iznosu od 203.755.311 KM.

Pored Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu, planirana je i izvršena revizija 25 korisnika budžeta FBiH, na koje se odnosi 5.328.894.993 KM ili 95,2% ukupno odobrenih sredstava. Ukupno iskazani rashodi i izdaci revidiranih korisnika iznose 4.882.818.427 KM ili 95,7% ukupno iskazanih rashoda i izdataka Budžeta FBiH za 2022. godinu.

U nastavku su iskazani rashodi i izdaci u Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu, sa datim mišljenjem i brojem preporuka:

(u KM)

Redni broj	Naziv	Izvršenje budžeta za 2022. godinu	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu	5.100.515.233	S rezervom	S rezervom	26

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu na finansijske izvještaje date su tri kvalifikacije koje se odnose na iskazana stanja:

- stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava koja su na datum bilansa potcijenjena, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija u skladu sa važećim podzakonskim propisima, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%;
- neporeznih prihoda u Izvještaju o novčanim tokovima, za koje nije prezentirana dokumentacija niti dato dodatno obrazloženje, zbog čega nismo mogli potvrditi da je ovaj Izvještaj sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;

- stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana, te kratkoročnih obaveza i razgraničenja u Glavnoj knjizi Trezora bivših institucija koje su prešle sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), s obzirom na to da su iskazana stanja nepromijenjena, a samo u 2022. godini je na ime obaveza po osnovu sudskih presuda isplaćeno 881.920 KM.

Također, u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu na usklađenost s zakonskim propisima date su kvalifikacije koje se odnose na:

- Planiranje Budžeta FBiH za 2022. godinu nije izvršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, što je imalo za posljedicu nedovoljno obezbijeđena sredstva za određene tekuće namjene, a planirana su sredstva za određene kapitalne transfere koji nisu zasnovani na relevantnoj dokumentaciji, zbog čega je njihova realizacija bila jako niska;
- Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu nije sačinjen u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;
- Nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu, s obzirom na to da je Vlada Federacije BiH, na prijedlog budžetskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja;
- Vlada Federacije BiH nije postupila u skladu s članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH, budući da se nije očitovala u svojstvu organa izvršne vlasti Federacije BiH, te nije obavijestila Ured za reviziju institucija u FBiH o poduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja slabosti i nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2021. godinu.

Također, skrenuta je pažnja na pitanja koja se odnose na:

- Realizaciju Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021-2025, kao jednu od aktivnosti u nadležnosti Ministarstva finansija na uvođenju Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS);
- „Uredbu o pomoći stanovništvu usljed rasta indeksa potrošačkih cijena“, čiji je opći cilj bio osiguranje materijalne, finansijske podrške i poboljšanje materijalnog statusa najugroženijih kategorija stanovništva, na osnovu koje su pravna lica isplaćivala jednokratne pomoći zaposlenicima iz vlastitih sredstava, iako je Uredbom propisano da će se sredstva za provođenje osigurati preraspodjelom sredstava između budžetskih korisnika, kao i iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, te da će se za nepravilno dodijeljena sredstva izvršiti povrat na Jedinostveni račun Trezora Budžeta Federacije BiH;

- Neefikasno i neracionalno korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu Federacije BiH;
- Nerealno iskazivanje vrijednosti stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora, s obzirom na to da za dio nekretnina nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu i posjedu;
- Nepovučena kreditna sredstva za koje je ugovorena i plaća se taksa zaključno sa 31. 12. 2022. godine iznosila su 878.343.030 KM, a taksa na nepovučena sredstva u 2022. godini plaćena je u iznosu od 3.935.373 KM.

U nastavku je pregled iskazanih rashoda i izdataka u finansijskim izvještajima revidiranih budžetskih korisnika, sa datim mišljenjem i brojem preporuka za 2022. godinu:

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Izvršenje budžeta za 2022. godinu	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine	14.640.344	Pozitivno	S rezervom	14
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine	2.589.644	Pozitivno	S rezervom	13
3.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	10.073.168	Pozitivno	Pozitivno	7
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	7.888.421	Pozitivno	Pozitivno	4
5.	Federalno ministarstvo pravde	3.572.503	Pozitivno	S rezervom	12
6.	Federalno ministarstvo finansija	1.111.479.874	S rezervom	S rezervom	27
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	29.272.093	Pozitivno	S rezervom	14
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	94.643.158	Pozitivno	S rezervom	14
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	110.529.105	Pozitivno	S rezervom	20
10.	Federalno ministarstvo trgovine	1.566.143	Pozitivno	Pozitivno	4
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	17.519.999	Pozitivno	S rezervom	8
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	112.362.032	Pozitivno	S rezervom	11
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	353.615.892	Pozitivno	S rezervom	11

14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	13.009.011	Pozitivno	Pozitivno	4
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	235.147.517	Pozitivno	S rezervom	13
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	20.226.975	S rezervom	S rezervom	17
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.103.275	Pozitivno	Pozitivno	7
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	11.087.404	Pozitivno	S rezervom	9
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	7.814.287	S rezervom	S rezervom	8
20.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	903.114	S rezervom	Negativno	21
21.	Federalna uprava policije	37.442.676	Pozitivno	Pozitivno	4
22.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.605.645.233	Suzdržano	S rezervom	18
23.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	14.696.883	S rezervom	Pozitivno	14
24.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine	7.919.854	Pozitivno	Pozitivno	3
25.	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	11.070820	S rezervom	S rezervom	12
UKUPNO		4.871.748.605			289

Najvažniji nalazi vezani za neusklađenost sa relevantnim zakonima i drugim propisima odnose se na:

- Uspostavu sistema finansijskog upravljanja i kontrole kako je propisano Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i drugim propisima koji regulišu ovu oblast;
- Uspostavu funkcionalne interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH;
- Radno vrijeme nije usklađeno sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, niti su uspostavljene evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu;
- Nije izvršeno ažuriranje Plana integriteta koje, između ostalog, podrazumijeva analizu radnih mjesta i identifikovanje rizičnih područja, procjenu rizika prema radnim mjestima i organizacijskim jedinicama;

- Ugovori o djelu zaključivani su sa vanjskim saradnicima za poslove iz nadležnosti revidiranih subjekata i poslove utvrđene pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, za šta nije provedena procedura u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Nadležna ministarstva nisu u potpunosti vršila monitoring i nadzor nad radom društava za koja su nadležna u skladu s Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH;
- Poslovi za koje su nadležni korisnici nisu obavljani u potpunosti u skladu sa zakonima i drugim propisima kojim su utvrđeni;
- Raspodjela sredstava tekućih transfera kod pojedinih korisnika nije izvršena na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, zbog čega se izbor korisnika u najvećoj mjeri zasnivao na subjektivnoj ocjeni;
- Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava tekućih i kapitalnih transfera nije vršen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;
- Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen blagovremeno, cjelovito, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
- Postupci javnih nabavki nisu vršeni u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama u dijelu planiranja i sačinjavanja plana nabavki, odabira odgovarajućeg postupka, sačinjavanja i poštovanja tenderske dokumentacije, zaključivanja ugovora za fiskalnu godinu za koju su sredstva odobrena i poštovanja utvrđenih rokova i uslova iz zaključenih ugovora.

2.1.2. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

U Sektoru za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina izvršene su revizije 30 subjekata za 2022. godinu, i to pet kantona, šest kantonalnih budžetskih korisnika i 19 jedinica lokalne samouprave.

Revidirano je pet kantona koji nisu bili obuhvaćeni planom revizije za prethodnu godinu. Njihovi budžeti planirani su u ukupnom iznosu od 1.290.159.313 KM. **Ukupni prihodi i primici revidiranih kantona iskazani su u konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 1.176.843.827 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 1.140.616.811 KM.**

Pored kantona, izvršene su revizije šest kantonalnih budžetskih korisnika, čiji budžeti su planirani u ukupnom iznosu od 187.735.795 KM, dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 155.424.207 KM.

Obavljene su i revizije četiri grada i 15 općina, čiji su budžeti planirani u ukupnom iznosu od 340.948.527 KM. Ukupni prihodi i primici u njihovim finansijskim izvještajima iskazani su u iznosu od 252.296.828 KM, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 258.879.008 KM.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvještajima, datim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Županija Posavska	57.201.806	S rezervom	S rezervom	24
2.	Tuzlanski kanton	500.407.705	S rezervom	S rezervom	22
3.	Zeničko-dobojski kanton	447.033.211	S rezervom	S rezervom	30
4.	Bosansko-podrinjski kanton	44.373.022	S rezervom	S rezervom	28
5.	Hercegbosanska Županija	91.601.067	S rezervom	S rezervom	21
6.	Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	4.937.957	s rezervom	s rezervom	14
7.	Ministarstvo finansija Hercegovacko-neretvanskog kantona	14.416.358	s rezervom	s rezervom	15
8.	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	47.715.608	s rezervom	s rezervom	16
9.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	7.644.823	pozitivno	s rezervom	10
10.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	2.115.145	s rezervom	s rezervom	16
11.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	78.594.316	s rezervom	s rezervom	23
12.	Općina Bužim	6.843.582	S rezervom	S rezervom	19
13.	Općina Jajce	16.459.173	S rezervom	S rezervom	26
14.	Općina Olovo	7.574.744	S rezervom	S rezervom	14
15.	Općina Fojnica	5.919.559	S rezervom	S rezervom	22
16.	Općina Donji Vakuf	4.720.085	S rezervom	S rezervom	23
17.	Općina Ključ	6.577.275	S rezervom	S rezervom	13

18.	Grad Ljubuški	17.795.790	S rezervom	S rezervom	21
19.	Općina Centar Sarajevo	32.734.774	S rezervom	S rezervom	21
20.	Općina Bugojno	10.414.216	S rezervom	Negativno	33
21.	Općina Stari Grad Sarajevo	19.606.934	S rezervom	Negativno	21
22.	Grad Visoko	19.609.829	S rezervom	S rezervom	22
23.	Općina Domaljevac – Šamac	3.586.659	S rezervom	S rezervom	24
24.	Općina Breza	6.152.445	S rezervom	S rezervom	25
25.	Općina Prozor – Rama	24.610.605	S rezervom	S rezervom	28
26.	Grad Živinice	23.830.871	S rezervom	S rezervom	27
27.	Općina Glamoč	3.986.195	S rezervom	Negativno	28
28.	Općina Trnovo	17.274.173	S rezervom	S rezervom	24
29.	Grad Bihać	26.128.500	Negativno	S rezervom	27
30.	Općina Ravno	5.053.599	Negativno	Negativno	34
UKUPNO		1.554.920.026			671

Revizijom su utvrđeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke. Najvažniji nalazi koji su imali uticaj na mišljenje o finansijskim izvještajima odnose se pogrešnu primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana i dugoročnih obaveza po osnovu ugovora o kreditima, kao i kod iskazivanja finansijskog rezultata i viška prihoda i rashoda.

Najvažniji nalazi koji se odnose na usklađenost sa zakonskim i drugim propisima su:

- Uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Uspostavljanje jedinica interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Donošenje i implementacija planova integriteta i planova borbe protiv korupcije s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti;
- Primjena Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti u dijelu koji se odnosi na sačinjavanje i dostavljanje nadležnim ministarstvima finansija izjava o fiskalnoj odgovornosti;
- Primjena Zakona o budžetima u FBiH, zakona/odluka o izvršavanju budžeta u dijelu koji se odnosi na pripremu, izradu i izvršenje budžeta;

- Primjena Zakona o radu i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena, te uspostavljanje i vođenje evidencija o radnom vremenu;
- Primjena Zakona o plaćama i naknadama u organima uprave u FBiH u dijelu koji se odnosi na usklađivanje koeficijenata i platnih razreda za obračun plaća i donošenje pravilnika o plaćama;
- Primjena Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH pri sačinjavanju periodičnih i godišnjih finansijskih izvještaja;
- Primjena Zakona o javnim nabavkama i njegovih provedbenih akata pri provođenju postupaka javnih nabavki i primjena odredbi zaključenih ugovora s dobavljačima;
- Obavljanje godišnjeg popisa imovine i obaveza shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim;
- Primjena zakona o državnoj službi u dijelu koji se odnosi na angažovanje zaposlenika za poslove koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- Primjena odredbi Zakona o budžetima u FBiH, zakona/odluka o izvršenju budžeta pri raspodjeli transfera i uspostavljanju nadzora nad njihovim namjenskim utroškom;
- Primjena kantonalnih zakona o koncesijama u dijelu koji se odnosi na uspostavljanje registara koncesionih ugovora;

2.1.3. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA

U Sektoru za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija izvršene su revizije 28 subjekata za 2022. godinu, i to: osam zavoda na federalnom i kantonalnom nivou, 18 javnih ustanova na federalnom, kantonalnom i općinskom nivou i dvije federalne agencije. Prvi put revidirano je 11 subjekata.

Kao i prethodne godine, prioritet je dat oblasti zdravstva, odnosno kantonalnim zavodima za zdravstveno osiguranje i javnim ustanovama iz oblasti zdravstva. Kada su u pitanju zdravstvene ustanove prioritet je dat onima koje prethodno nisu revidirane. Ostali subjekti planirani su uvažavajući visine finansijskih planova, rizik poslovanja, njihov značaj za društvo i utvrđene propuste i nepravilnosti u trošenju javnih sredstava u prethodnom revidiranom periodu.

Finansijski planovi revidiranih subjekata iznosili su 2.156.524.313 KM. Njihovi ukupni prihodi i primici, iskazani u finansijskim izvještajima za 2022. godinu, iznosili su 2.033.229.152 KM, a rashodi i izdaci 1.994.198.283 KM. Iskazali su finansijski rezultat za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 38.892.398 KM (negativan finansijski rezultat iskazalo je šest subjekata u ukupnom iznosu od 24.127.671 KM).

Obaveze svih revidiranih subjekata na 31. 12. 2022. godine, iskazane u finansijskim izvještajima za 2022. godinu, iznosile su 784.958.022 KM.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvještajima, datim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

u (KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o isklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	51.653.352	Pozitivno	S rezervom	18
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	230.254.512	Pozitivno	S rezervom	12
3.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	128.090.410	S rezervom	Pozitivno	21
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	117.009.243	S rezervom	S rezervom	27
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	17.421.188	S rezervom	S rezervom	24
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	219.938.103	S rezervom	S rezervom	14
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	300.737.046	S rezervom	Pozitivno	12
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	157.953.621	S rezervom	S rezervom	23
9.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.882.509	S rezervom	S rezervom	12
10.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	1.949.409	S rezervom	Pozitivno	7
11.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	282.005.513	S rezervom	S rezervom	18
12.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	153.920.253	S rezervom	S rezervom	33
13.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	147.690.727	S rezervom	S rezervom	25
14.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	41.566.776	S rezervom	S rezervom	23
15.	Dom zdravlja Ljubuški	6.224.763	S rezervom	S rezervom	10
16.	Dom zdravlja Odžak	3.553.215	S rezervom	Negativno	25
17.	Dom zdravlja Tomislavgrad	4.641.603	Negativno	S rezervom	22

18.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	9.349.619	S rezervom	S rezervom	16
19.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	5.556.752	Negativno	S rezervom	21
20.	Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	8.888.680	S rezervom	S rezervom	16
21.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići	7.315.011	S rezervom	S rezervom	11
22.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	13.369.689	S rezervom	S rezervom	19
23.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	4.678.795	S rezervom	S rezervom	17
24.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	4.398.404	S rezervom	S rezervom	22
25.	Dom zdravlja Livno	3.682.289	Negativno	S rezervom	23
26.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	7.927.159	S rezervom	Negativno	29
27.	Finansijsko-informatička agencija	4.494.782	Pozitivno	Pozitivno	7
28.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	58.044.860	S rezervom	S rezervom	18
UKUPNO		1.994.198.283			525

U izvršenim revizijama zavoda, javnih ustanova i agencija utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke. U vezi s tim napominjemo da od 28 revidiranih subjekata, 18 subjekata primjenjuje kontni okvir za privredu, dok njih deset primjenjuje kontni okvir za budžetske korisnike.

Najvažniji nalazi koji se odnose na finansijske izvještaje, a ujedno i nalazi koji su konstatovani kod većeg broja subjekata, odnose se na sljedeće:

- Nedsljedna i tačna primjena odredbi Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, posebno u dijelu: priznavanja rezervisanja; vršenja procjene i objave značajne neizvjesnosti u vezi stalnosti poslovanja; priznavanja prihoda po osnovu doniranih sredstava; priznavanja značajnih iznosa prihoda i rashoda koji se odnose na prethodne periode; vršenja procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja; testiranja umanjenja vrijednosti stalnih sredstava; primjene modela revalorizacije kod mjerenja i priznavanja stalnih sredstava, iako je internim aktima definisana primjena modela nabavne vrijednosti, ili primjene modela revalorizacije na dio grupe stalnih sredstava; iskazivanja i mjerenja zaliha; priznavanja ulaganja u investicijske nekretnine bez prethodno ispunjenih uslova; evidentiranja obaveza prema Poreznoj upravi FBiH i evidentiranja zemljišta u poslovnim knjigama;
- Primjena Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH kod kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja prilikom evidentiranja potraživanja, obaveza, razgraničenih prihoda, prihoda i rashoda po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju;

- Primjena Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika kod vanbudžetskih fondova u dijelu revalorizacije stalnih sredstava;
- Neusaglašenost vrijednosti osnovnog kapitala u poslovnim knjigama i sudskom registru, i nepostojanje dokumentacije na osnovu koje je izvršeno evidentiranje kapitala.

Najvažniji nalazi koji se odnose na usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, a ujedno i nalazi koji su konstatovani kod većeg broja subjekata, odnose se na sljedeće:

- Uspostava sistema finansijskog upravljanja i kontrole kako je utvrđeno Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji regulišu ovu oblast, u dijelu kontrolnog okruženja i upravljanja rizicima, kontrolnih aktivnosti, praćenja i procjene;
- Uspostava funkcije interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH;
- Primjena Zakona o javnim nabavkama u dijelu planiranja, provođenja postupaka javnih nabavki i realizacije ugovora;
- Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite kod kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja na osnovu kantonalnih propisa i akata koji nisu usklađeni sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, u dijelu kojim se propisuje dodjela ugovora o pružanju zdravstvenih usluga prema propisima o javnim nabavkama;
- Nedosljedna primjena odredbi kolektivnih ugovora prilikom obračuna plaća i naknada, i neusaglašenost internih akata koji regulišu obračun plaća i naknada s kolektivnim ugovorima;
- Provođenje godišnjeg popisa imovine i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
- Provođenje redovnih mjera upravljanja rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju;
- Uspostava unutrašnjeg nadzora nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika u zdravstvenim ustanovama u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;
- Uspostava evidencija o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu;

- Pasivan odnos osnivača kod najvećeg dijela zdravstvenih ustanova, koji se ogleda u neispunjavanju obaveza koje osnivači imaju u skladu sa Zakonom o ustanovama, osnivačkim aktima i statutom zdravstvenih ustanova (nedonošenje akta o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulisao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog osiguravanja; nezaključivanje ugovora između osnivača i zdravstvenih ustanova kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti; nepoduzimanje aktivnosti na pokriću iskazanih gubitaka);
- Prijem zaposlenika bez javnog oglašavanja na osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH i kantonalnih uredbi, kojima je omogućen prijem u radni odnos bez javnog oglašavanja;
- Primjena zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti.

2.1.4. SEKTOR ZA FINANSIJSKU REVIZIJU PREDUZEĆA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU

U Sektoru je, od planiranih 19, izvršeno 18 revizija, od kojih je 11 obavljeno prvi put. Planirana revizija finansijskih izvještaja „Union banke“ za 2022. godinu nije obavljena jer Uredu za reviziju nije omogućen slobodan pristup za reviziju niti dokumentacija, zbog čega je donesen Zaključak o privremenoj obustavi ove revizije, do sticanja uslova za njen nastavak.

Od marta do kraja septembra 2023. godine izvršena je finansijska revizija 18 preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, čiji su ukupno planirani prihodi iznosili cca 2.467.666.940 KM. **Ostvareni prihodi ovih preduzeća u 2022. godini iskazani su u iznosu od 2.260.261.951 KM, a ukupni rashodi u iznosu od 2.310.005.426 KM.**

Pri izboru subjekata revizije prioritet je dat onima koji nisu ranije revidirani (11 preduzeća), te onima čija je djelatnost od ekonomskog značaja za FBiH (elektroprivredna društva, komunalna preduzeća, preduzeća namjenske proizvodnje, aerodrom).

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvještajima, datim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu. Napominjemo da je u dosta izvještaja skrenuta pažnja na određena pitanja koja nisu uticala na data mišljenja, ali su važna za korisnikovo razumijevanje izvještaja. Ovo je posebno važno kod preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, kod kojih je za značajna pitanja potrebno uključivanje osnivača, na koja sama preduzeća ne mogu uticati.

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	113.697.595	S rezervom	Negativno	17
2.	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	1.296.197.544	S rezervom	S rezervom	10
3.	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	502.385.723	S rezervom	S rezervom	19
4.	Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic	121.486.923	Pozitivno	S rezervom	8
5.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	10.172.529	S rezervom	S rezervom	7
6.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	2.176.953	S rezervom	S rezervom	19
7.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	5.203.558	Pozitivno	S rezervom	15
8.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	51.446.833	Pozitivno	S rezervom	10
9.	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	3.948.410	S rezervom	S rezervom	20
10.	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	1.368.400	Pozitivno	S rezervom	12
11.	„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaj	3.640.865	Negativno	Negativno	28
12.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	173.186.474	Negativno	Negativno	18
13.	„Zrak“ d.d. Sarajevo	3.194.433	Negativno	Negativno	29
14.	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	2.213.386	S rezervom	S rezervom	27
15.	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	1.228.851	S rezervom	S rezervom	13

16.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	10.902.416	S rezervom	S rezervom	11
17.	Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	3.334.578	Pozitivno	S rezervom	17
18.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	4.219.955	S rezervom	S rezervom	14
UKUPNO		2.310.005.426			294

U izvršenim revizijama utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke. Najznačajniji nalazi u finansijskim izvještajima odnosili su se na primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje (MSFI):

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti;
- Na datum bilansa nije vršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine u skladu s odredbama MRS-a 36 – Umanjenje imovine, koje nalažu da se na kraju svakog izvještajnog perioda procijeni postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena;
- Kod određenog broja preduzeća nije se mogla potvrditi vrijednost zaliha jer nemaju uspostavljeno materijalno knjigovodstvo, ne prate ročnu strukturu zaliha, niti su vršila vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu s MRS-om 2 – Zalihe;
- Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova nisu vršena u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, koja se priznaju kada preduzeća imaju sadašnju obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti;
- Bilješke uz finansijske izvještaje za dio preduzeća nisu sastavljane u skladu s tačkom 25 MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, niti je menadžment pri sastavljanju finansijskih izvještaja procijenio i objavio sposobnost preduzeća da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu.

Vezano za usklađenost sa zakonskim i podzakonskim propisima najznačajniji nalazi odnosili su se na sljedeće:

- Određeni broj preduzeća nije, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola po COSO modelu. Veliki broj internih akata nije usklađen sa zakonskim propisima ili nisu nikako doneseni, te se ne vrši procjena rizika;

- Primjena Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH prilikom uspostave Odbora za reviziju i interne revizije;
- Obavljanje poslova iz nadležnosti - primjena zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti;
- Trogodišnji plan poslovanja nije sačinjavan u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima;
- Prijem zaposlenika nije vršen u skladu sa Zakonom o radu s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, niti je primjena izuzeća kod zapošljavanja shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos ispoštovana u potpunosti;
- Ugovori o djelu zaključivani su za sistematizovana radna mjesta;
- Za isplaćene plaće nisu blagovremeno uplaćene obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstvo i nezaposlenost, što nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa i Zakonom o javnim preduzećima;
- Popis imovine i obaveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim preduzećima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH;
- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima (postupci nisu pokretani blagovremeno, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, izbor postupaka nije adekvatan, produžavanje rokova realizacije u suprotnosti je sa potpisanim ugovorom, nabavke su vršene bez primjene odredbi Zakona o javnim nabavkama i odredbi internih Pravilnika o javnim nabavkama, procijenjena vrijednost nabavki je znatno manja od vrijednosti zaključenih ugovora, vršeno je dijeljenje postupka nabavki s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka i sl.).

2.2. PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ RANIJE PROVEDENIH FINANSIJSKIH REVIZIJA

Ured za reviziju proveo je 12 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija. Osnovni kriterij za odabir ovih subjekata je da Ured ne obavlja svake godine revizije i da je ranije dato kvalifikovano (negativno) mišljenje. Obavljen je uvid u aktivnosti koje su subjekti poduzeli na implementaciji datih preporuka od posljednjeg objavljenog izvještaja do 30. 6. 2023. godine, te su doneseni zaključci o postupanju po preporukama.

Ured za reviziju već drugu godinu provodi praćenje postupanje po preporukama iz ranijih finansijskih revizija, u cilju analize poduzetih aktivnosti na otklanjanju slabosti i nepravilnosti.

Izvršena je ocjena postupanja po preporukama, koja je klasifikovana prema sljedećim kategorijama:

- ❖ realizovana preporuka
- ❖ djelimično realizovana preporuka
- ❖ nerealizovana preporuka
- ❖ preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja, zbog protoka vremena ili zato što preporuka više nije primjenjiva.

R. br.	Subjekti revizije	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
1.	Univerzitet u Sarajevu	2017.	25	8	5	4	8
			100%	32%	20%	16%	32%
2.	Sveučilište u Mostaru	2017.	23	12	5	3	3
			100%	52%	22%	13%	13%

3.	Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža	2018.	28	9	9	10	0
			100%	32%	32%	36%	0%
4.	Dioničko društvo „Sarajevoputevi“ Sarajevo	2018.	19	13	4	2	0
			100%	68%	21%	11%	0%
5.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila	2018.	34	11	12	10	1
			100%	32%	35%	29%	3%
6.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ZD Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla	2018.	24	2	3	19	0
			100%	8,33%	12,50%	79,17%	0%
7.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	2018.	34	11	12	11	0
			100%	32,40%	35,20%	32,40%	0%
8.	Hotelsko turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	2019.	13	4	3	6	0
			100%	31%	23%	46%	0%
9.	„Vodovod“, društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	2019.	35	5	4	26	0
			100%	14%	12%	74%	0%

10.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar	2020.	12	6	4	2	0
			100%	50%	33,33%	16,67%	0%
11.	Javno komunalno preduzeće „Vitkom“ d.o.o. Vitez	2020.	29	8	6	14	1
			100%	27,59%	20,69%	48,27%	3%
12.	„Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla	2020.	22	16	5	1	0
			100%	73%	23%	4%	0%
UKUPNO			298	105	72	108	13

Od 12 revidiranih subjekata, nakon izvršenih revizija u ranijem periodu, **njih sedam nije donijelo program mjera i obavijestilo o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju, što je obaveza u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH.** Međutim, i kod pet subjekata koji su dostavili odgovore uočeno je da određeni nisu sadržavali dovoljno jasne i konkretne aktivnosti koje se planiraju preduzeti, rokove izvršenja i slično.

Provedenim praćenjem konstatovano je da je **veći broj preporuka ostao nerealizovan ili samo djelimično realizovan**, odnosno da nisu preduzete dovoljne aktivnosti na realizaciji datih preporuka. U izvještajima o praćenju date su preporuke za donošenje adekvatnog programa mjera i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelimično realizovanih i nerealizovanih preporuka, u cilju jačanja sistema internih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, a date su i preporuke za skupštine.

2.3. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2023. GODINU

Planom revizije za 2023/2024. predviđeno je obavljanje 107 revizija za 2023. godinu i 16 praćenja postupanja po preporukama iz izvještaja o finansijskoj reviziji iz prethodnih godina. Plan je dostavljen Parlamentarnoj komisiji odgovornoj za reviziju i objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju.

Od oktobra 2023. do kraja januara 2024. godine obavljene su prethodne revizije sljedećih subjekata:

Redni broj	Naziv subjekta
Korisnici Budžeta FBiH	
1.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine
3.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova
5.	Federalno ministarstvo pravde
6.	Federalno ministarstvo finansija
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija
9.	Federalno ministarstvo zdravstva
10.	Federalno ministarstvo trgovine
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
13.	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
20.	Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje
21.	Federalni zavod za poljoprivredu
22.	Federalni zavod za statistiku
23.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo
24.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar
25.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla
26.	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica
27.	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
28.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine
Kantoni i institucije kantona, gradovi i općine	
1.	Kanton Sarajevo
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton
3.	Srednjobosanski kanton
4.	Unsko-sanski kanton
5.	Županija Zapadnohercegovačka

6.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
7.	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona
8.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona
9.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske županije
10.	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske
11.	Grad Čapljina
12.	Grad Goražde
13.	Grad Livno
14.	Grad Široki Brijeg
15.	Grad Zavidovići
16.	Grad Zenica
17.	Općina Čelić
18.	Općina Doboj Istok
19.	Općina Doboj Jug
20.	Općina Kreševo
21.	Općina Novi Grad Sarajevo
22.	Općina Pale
23.	Općina Posušje
24.	Općina Sapna
25.	Općina Usora
26.	Općina Vareš
27.	Općina Velika Kladuša
Redni broj	Zavodi, fondovi i javne ustanove
1.	Federalni zavod za zapošljavanje
2.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“
3.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona
4.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona
5.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna Travnik
6.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona
7.	Županijski zavod za upošljavanje Livno
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
12.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke
13.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom
14.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“
15.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar

16.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno
17.	Županijska bolnica Orašje
18.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno
19.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce
20.	Dom zdravlja Čapljina
21.	Dom zdravlja Široki Brijeg
22.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.
23.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica
24.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac
25.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović-Izo“ Tešanj
26.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać
Redni broj	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“
2.	Javno preduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d.
3.	Javno preduzeće „BH Pošta“ d.o.o.
4.	Hrvatska Pošta d.o.o.
5.	Javno preduzeće Ceste FBiH d.o.o.
6.	„Ceste“ d.d.
7.	Javno preduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o.
8.	Lutrija BiH d.o.o.
9.	Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o.
10.	Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o.
11.	Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o.
12.	Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o.
13.	Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o.
14.	Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o.
15.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d.
16.	Rudnici boksita d.o.o. Posušje
17.	Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg
18.	Javno komunalno preduzeće „Čapljina“ d.o.o.
19.	Javno komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o.
20.	Javno preduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o.
21.	Šumarstvo „Prenj“ d.d.
22.	Javno komunalno preduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o.
23.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Tržnice-Pijace“ d.o.o.
24.	Javno preduzeće „Sarajevo“ d.o.o.
25.	Javno preduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o.

Do sačinjavanja ovog izvještaja izvršene su sve prethodne revizije i za svaku je poslato pismo menadžmentu, u kojem je ukazano na uočene nepravilnosti u sistemu internih kontrola i knjigovodstvenom evidentiranju, koje se mogu otkloniti do sačinjavanja finansijskih izvještaja za 2023. godinu.

3. REVIZIJA UČINKA

U 2023. godini objavljeno je šest izvještaja revizije učinka. Tri su se odnosila na provedene revizije, a preostala tri na praćenja realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja. Dvije revizije su provedene u okviru regionalnih projekata paralelne revizije učinka. Pored objavljenih izvještaja provedene su još dvije glavne studije, te dvije predstudije za revizije koje će se realizovati u 2024. godini.

Shodno članu 14. Zakona o reviziji, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti s kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještavati javnost na način koji određuje ovaj Zakon.

INTOSAI-jevi standardi vrhovnih revizijskih institucija (u daljnjem tekstu: ISSAI) principe ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti definišu na sljedeći način:¹¹

Ekonomičnost

Svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru

Efikasnost

Najbolje moguće korištenje raspoloživih resursa

Efektivnost

Ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata

Glavna pitanja kojima se bavi revizija učinka su:¹²

- Da li se rade prave stvari?
- Da li se stvari rade na pravi način?
- Ako nije tako, koji su razlozi?

Prvo pitanje odnosi se na efektivnost ili uticaj na društvo. Drugo pitanje ispituje da li se aktivnosti ili mjere realizuju na najjeftiniji i najbolji način uzimajući u obzir raspoložive resurse, te ispituje ekonomičnost ili efikasnost poduzetih aktivnosti ili mjera.

Revizija učinka treba doprinijeti boljim javnim uslugama, kvalitetnijem trošenju javnog novca i većem stepenu transparentnosti i javne odgovornosti.

¹¹ ISSAI 300.11

¹² INTOSAI GUID 3910 – Central Concepts for Performance Auditing

Proces revizije učinka sastoji se od četiri glavne faze:

➤ Planiranje

Planiranje u reviziji učinka sastoji se od strateškog, godišnjeg, te planiranja na nivou individualne revizije.

U okviru strateškog planiranja utvrđuju se potencijalne oblasti i prioriteti rada u periodu od više godina. Godišnjim planom utvrđuje se broj revizija učinka koje će se obaviti u jednoj godini, njihovo trajanje i ostale značajne aktivnosti.

Planiranje individualnih revizija vrši se na osnovu godišnjeg plana. Individualne revizije se, shodno usvojenoj metodologiji, planiraju u fazi predstudije. Svrha predstudijskog istraživanja je da se utvrdi mogućnost za provođenje glavne studije, te identifikuje revizijski problem, cilj, subjekti i kriteriji revizije, te metodologija koja će se koristiti u glavnoj studiji. Kao rezultat predstudije sačinjava se memorandum sa planom rada, koji odobrava generalni revizor. Plan rada treba omogućiti provođenje revizije na efikasan, ekonomičan i efektivan način.

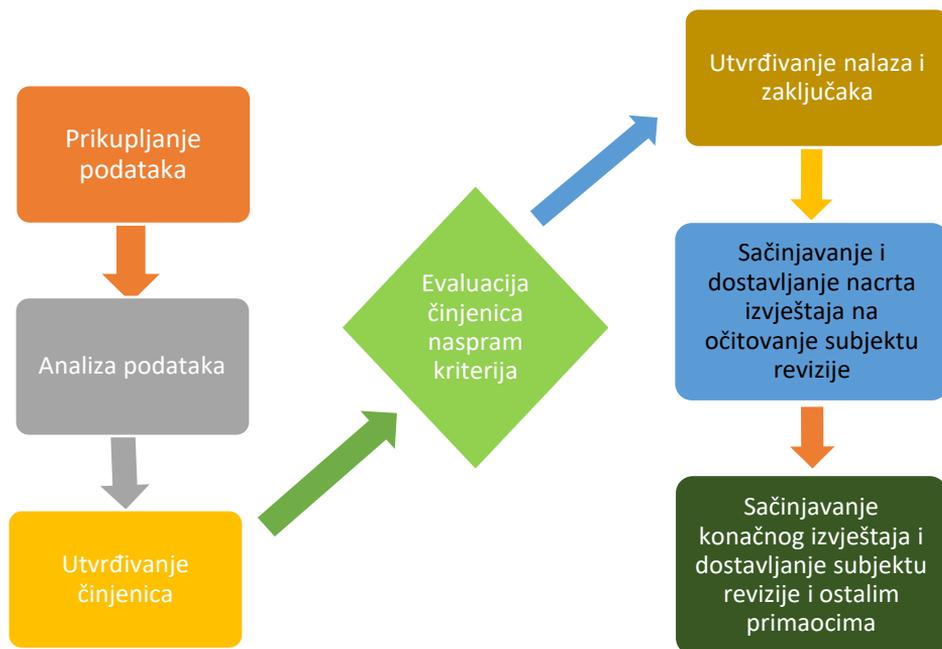
Kada se na osnovu predstudije ocijeni da se glavna studija ne može ili ne treba provesti, donosi se memorandum o odustajanju, koji sadrži rezultate predstudije i razloge zbog kojih revizija neće biti izvršena.

➤ Obavljanje revizije (glavna studija)

Svrha glavne studije je prikupiti i analizirati potrebne podatke, ocijeniti činjenice naspram utvrđenih kriterija, te izraditi nacrt izvještaja. Ova faza počinje donošenjem odluke o provođenju glavne studije. Zadatak timova za reviziju je prikupljanje dovoljnih, relevantnih i pouzdanih dokaza koji podržavaju nalaze. Neophodan je profesionalni stav i prosudba revizora, kako bi kvalitet i kvantitet prikupljenih dokaza pružio odgovore na revizorska pitanja, te omogućio izvođenje adekvatnih zaključaka i davanje preporuka.

Metode koje se koriste u reviziji učinka manje su standardizirane nego u finansijskoj reviziji i mogu se razlikovati od revizije do revizije. Primjenjuju se različite metode društvenih nauka, poput upitnika, intervjua, fokus grupa, te kvantitativne i kvalitativne metode¹³ analize podataka.

Proces izvršenja revizije prikazan je u grafikonu:

➤ Izvještavanje

Rezultati rada revizije učinka objavljuju se u izvještaju. Njegova svrha je da rezultate revizije predstavi zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, subjektu revizije i javnosti na objektivan i pouzdan način. Sadržaj izvještaja može se razlikovati od revizije do revizije, u zavisnosti od teme koja se obrađuje. Za razliku od finansijske revizije, u izvještajima revizije učinka ne daje se mišljenje, nego se na osnovu nalaza izvode zaključci koji pružaju odgovor na postavljena revizijska pitanja. Nalazi i zaključci trebaju se bazirati na dokazima i biti jasno razgraničeni u izvještaju.

¹³ Naprimjer, analiza trendova, regresivna analiza, DEA metoda, te kvalitativne metode analize dokumentacije i intervjua

Nacrt izvještaja se, shodno Zakonu o reviziji, dostavlja subjektima na očitovanje, nakon čega se sačinjava konačan izvještaj. U skladu s članom 16. Zakona o reviziji, Ured u roku od 30 dana od završetka revizija dostavlja konačne izvještaje revidiranim institucijama i Parlamentu FBiH. Izvještaji se u isto vrijeme dostavljaju i Vladi i Predsjedniku FBiH.

Svaki izvještaj se, uz prigodno saopćenje za javnost, objavljuje na internet-stranici Ureda za reviziju. Preporuke date u objavljenim izvještajima evidentiraju su u Registru preporuka revizije učinka, koji je također objavljen na internet-stranici Ureda.

Pored toga, po potrebi izvještaji o reviziji se dostavljaju nadležnim organima za provođenje zakona. U 2023. godini tri izvještaja revizije učinka iz prethodnih godina dostavljena su nadležnim organima za provođenje zakona.

➤ Praćenje realizacije preporuka

Izvjestavanje o naknadnim mjerama koje su poduzete u pogledu nalaza i preporuka revizije predstavlja način da se osigura da oni koji su zaduženi za upravljanje javnim sektorom izvršavaju svoje odgovornosti i poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere.¹⁴

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka predstavlja važan dio revizijskog postupka, predviđen ISSAI standardima. Riječ je o korisnom alatu za jačanje uticaja revizije i unapređenje budućeg rada. Predstavlja završnu fazu u revizijskom ciklusu, koja se provodi s namjerom osiguranja povratnih informacija o realizaciji datih preporuka. Prilikom praćenja provjerava se da li su subjekti u razumnom periodu adekvatno riješili probleme i nedostatke ustanovljene revizijom.¹⁵ Cilj je potaknuti mehanizme odgovornosti i na taj način dovesti do veće realizacije preporuka.

Shodno usvojenoj metodologiji, Ured za reviziju na osnovu odluke o provođenju praćenja realizacije preporuka određuje izvještaj revizije učinka čije preporuke će biti predmet praćenja, tim i dinamiku praćenja. Podaci i informacije o aktivnostima poduzetim s ciljem realizacije preporuka prikupljaju se putem upitnika. Također, vrši se detaljna analiza relevantne regulative i dokumentacije koju dostavljaju subjekti revizije kako bi dokazali poduzete aktivnosti.

Prije sačinjavanja konačnog izvještaja, nacrti se dostavljaju subjektima revizije na komentar. Konačan izvještaj o praćenju dostavlja se istim subjektima kao i izvještaji o provedenim revizijama, te se uz saopćenje za javnost objavljuje na internet-stranici Ureda.

¹⁴ INTOSAI P-12

¹⁵ ISSAI 3000.136

Nakon objave izvještaja, Registar preporuka se ažurira podacima o statusu realizacije preporuka.

3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2023. GODINI

U 2023. godini, u skladu s Planom i programom rada, objavljeno je šest izvještaja revizije učinka, od čega su tri o temama koje do sada nisu bile predmet revizije, dok su se tri odnosila na praćenje realizacije preporuka.

Pregled objavljenih izvještaja revizija učinka u 2023. godini:

Red. br.	Naziv izvještaja revizije učinka	Datum objave
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	6. 4. 2023.
2.	Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine	27. 4. 2023.
3.	Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja	14. 7. 2023.
4.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	27. 7. 2023.
5.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	16. 10. 2023.
6.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	2. 11. 2023.

3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME

S obzirom na nadležnost Ureda, izuzetno je širok dijapazon tema kojima se bavi revizija učinka, te se njome obuhvataju aktivnosti subjekata javnog sektora na svim nivoima vlasti u FBiH. U posljednjim godinama posebna pažnja se posvećuje temama vezanim Ciljeve održivog razvoja.

Sektor za reviziju učinka je u 2023. godini okončao glavne studije za tri revizije započete u 2022. godini: „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“, „Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja“ i „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“. Dvije od navedenih revizija provedene su u okviru regionalnih projekata paralelne revizije.

- ✓ Paralelna revizija predstavlja priliku za razvijanje kapaciteta revizije učinka, jačanje kompetentnosti, profesionalnosti, održivosti i inovativnosti. Razmjena znanja i naučenih lekcija kroz projekte paralelne revizije širi horizonte i otvara novi pogled na djelovanje institucija javnog sektora. Važnost saradnje s vrhovnim revizijskim institucijama iz drugih zemalja u duhu je Limske deklaracije u dijelu proširivanja međunarodne razmjene iskustava, te predstavlja temelj razvoja revizijske struke i razumnu opciju za vrhovne revizijske institucije koje žele imati važnu ulogu u budućnosti.

Revizija učinka „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“ provedena je u okviru projekta paralelne revizije u kojem je učestvovala i DRI Crne Gore, dok je revizija učinka „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“ provedena uz tehničku i stručnu podršku organizacije UN Women, a u projektu su učestvovala VRI iz BiH, Crne Gore i Srbije.

Revizije učinka koje su objavljene u 2023. godini obuhvatile su ukupno 61 subjekt. Kako bi se otklonili ustanovljeni nedostaci date su ukupno 44 preporuke koje su, pored revidiranih subjekata, upućene nadležnim organima zakonodavne i izvršne vlasti (ukupno 72 subjekta).

R. br.	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su date preporuke	Broj datih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo okoliša i turizma Agencije za vodno područje rijeke Save i Jadranskog mora Fond za zaštitu okoliša FBiH Kantonalna ministarstva nadležna za vode i kantonalni inspeksijski organi ¹⁶ Federalna uprava za inspeksijske poslove JLS ¹⁷	18	18	18	2016–2021.

¹⁶ Aktivnosti kantonálnih ministarstava nadležnih za vode i kantonálnih inspeksijskih organa ispitane su u četiri kantona: KS, ZDK, TK (vodno područje rijeke Save) i HNK (vodno područje Jadranskog mora).

¹⁷ Revizija je obuhvatila i pet JLS u okviru ovih kantona (gradovi Zenica, Tuzla, Mostar, te općine Stari Grad Sarajevo i Novi Grad Sarajevo).

R. br.	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su date preporuke	Broj datih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
2.	Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja	Devet domova zdravlja ¹⁸ Federalno ministarstvo zdravstva	10	10	12	2019–2022.
3.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	Gender centar Federacije BiH 11 komisija za ravnopravnost spolova u Federaciji BiH Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, deset kantonalnih ministarstava nadležnih za socijalnu politiku i deset centara za socijalni rad ¹⁹	33	44	14	2019–2022.
	UKUPNO		61	72	44	

Po okončanju glavnih studija organizovane su fokus grupe na koje su pozvani svi subjekti revizije. Fokus grupa je kvalitativna metoda koja se koristi u reviziji učinka kako bi se subjekti upoznali s preliminarnim nalazima revizije. Na ovaj način pružena je prilika subjektima revizije i ostalim zainteresovanim stranama da daju svoj doprinos u svrhu što kvalitetnije prezentacije revizijskih tema.

Izveštaji revizije učinka koji su objavljeni u 2023. godini dobro su prihvaćeni u medijima i bili su predmet brojnih medijskih članaka.

Najvažniji nalazi iz objavljenih izvještaja revizije učinka:

- Nisu izrađivani godišnji operativni planovi za realizaciju mjera iz planova upravljanja vodama, niti je određena institucija koja je nosilac implementacije. Ovo je rezultiralo nekoordiniranim i nesinergijskim djelovanjem institucija, a u konačnici veliki broj značajnih mjera nije ni realizovan, ili je realizovan djelimično.

¹⁸ Detaljno ispitivanje o upravljanju ljudskim resursima u domovima zdravlja provedeno je na uzorku od devet domova zdravlja: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo, Javna zdravstveno-nastavna ustanova Dom zdravlja "Dr. Mustafa Šehović" Tuzla, Dom zdravlja Mostar, Dom zdravlja Neum, Dom zdravlja Bihać, Dom zdravlja Cazin, Dom zdravlja Livno, Dom zdravlja Drvar i Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde

¹⁹ Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjobosanskog kantona, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Zapadnohercegovačkog kantona, Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne zaštite i prognanih Kantona 10, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo i centri za socijalni rad iz sljedećih gradova: Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Travnik, Mostar, Ljubuški i Livno

- Zakonom o vodama nije detaljnije propisano finansiranje realizacije planova upravljanja vodama, niti je precizirano učešće pojedinačnih izvora finansiranja.
- Nadležne institucije, uprkos značajnom nedostatku sredstava za zaštitu rijeka, nisu preduzimale aktivnosti kako bi se načelo „zagađivač plaća“ više integriralo u regulativu o vodama.
- Utvrđeno je da ni ZOV-om, niti nekim drugim propisom nije decidno regulisano da se u postupku preispitivanja uslova iz vodnih dozvola zahtijeva da zagađivač dostavi dokaz o plaćenim vodnim naknadama. Ovakve okolnosti za posljedicu imaju da se i dalje veliki broj vodnih dozvola izdaje privrednim subjektima, i u slučaju kada nisu platili sve vodne naknade koje su bili obavezni.
- Inspekcijski nadzor nad pojedinim izvorima zagađenja rijeka, poput zagađenja koje dolazi od poljoprivrede, šumarstva, ribolovstva, nije adekvatno propisan, niti je vršen u periodu revizije.
- Većina domova zdravlja obuhvaćenih revizijom nema definisane politike upravljanja ljudskim resursima, iako je njihovo utvrđivanje predviđeno strateškim dokumentima u oblasti zdravstva. Gotovo svi domovi zdravlja imaju značajne razlike između broja i strukture radnih mjesta u odnosu na važeće Standarde i normative, kao i razlike u broju sistematizovanih i popunjenih radnih mjesta. Prilikom donošenja pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta rukovodstvo domova zdravlja nije primjenjivalo Standarde i normative zdravstvene zaštite FBiH, tako da struktura i broj sistematizovanih radnih mjesta nisu usklađeni s propisom²⁰ koji bi se trebao primjenjivati na teritoriji cijele FBiH.
- U pojedinim službama domova zdravlja konstatovan je višak doktora određenih specijalnosti, niska radna opterećenost i neadekvatna iskorištenost postojećih raspoloživih resursa. Istovremeno, u drugim službama evidentan je manjak doktora i drugih zdravstvenih radnika, što je dovelo do neefikasne primarne zdravstvene zaštite i nezadovoljstva pacijenata. Konstatovana je neujednačenost u broju osiguranika po jednom doktoru u posmatranim domovima zdravlja, zbog čega stanovništvo ima različite uslove kada je u pitanju pristup zdravstvenoj zaštiti.
- Federalno ministarstvo zdravstva nikada nije donijelo srednjoročni plan ljudskih resursa za zdravstveni sistem FBiH, što je shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti trebalo donijeti prije više od deset godina. Također, Ministarstvo već godinama nije izvršilo obaveznu reviziju Standarda i normativa, a ni svi kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja prilikom obračunavanja sredstava za finansiranje domova zdravlja ne primjenjuju važeće standarde i normative.

²⁰ Naredba o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine „Službene novine FBiH“, broj 82/14, 107/14, i 58/18

- Komisija za ravnopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, kao ni kantonalne komisije/odbori, nisu poduzimale dovoljne aktivnosti vezane za postizanje rodne ravnopravnosti. Četiri kantonalne komisije (PK, HNK, ZHK i HBŽ) nisu imale nikakvih aktivnosti, niti su u posmatranom periodu održavale sjednice.
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici nije u potpunosti usklađen s Istanbulskom konvencijom, iako je BiH ratificirala ovu Konvenciju još 2013. godine. Navedeno je rezultiralo time da: pojedini značajni pojmovi poput nasilja u porodici, rodno zasnovanog nasilja i koncepta porodice nisu usklađeni s definicijama iz Istanbulske konvencije; Zakonom niti odgovarajućim podzakonskim aktom nisu uređena pitanja standardizacije, finansiranja i registra sigurnih kuća, te na taj način nije adekvatno uređeno zbrinjavanje žrtava nasilja, i dr.
- Zakonodavstvo iz oblasti socijalne politike ne prepoznaje žrtve nasilja kao kategoriju korisnika socijalne zaštite u svim kantonima, što je poseban problem, s obzirom na to da je ekonomska ovisnost žrtava o nasilniku jedan od osnovnih uzroka neadekvatnog reagovanja žrtava na slučajeve zlostavljanja.
- U četiri kantona nisu izrađeni gender akcioni planovi (Posavski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački i Kanton 10), tako da u ovim kantonima ne postoje osnovni strateški dokumenti za postizanje rodne ravnopravnosti. Analizom Gender akcionog plana BiH ustanovljeno je da u ovom dokumentu nisu precizno definisane pojedinačne mjere, kao ni institucije zadužene za njihovu realizaciju.
- Mjere predviđene Gender akcionim planom BiH i izrađenim kantonalnim planovima nisu u potpunosti realizovane. Također, izvještavanje o realizovanim mjerama nije odgovarajuće, s obzirom na to da se izvještava opisno, bez preciznog navođenja statusa realizacije pojedinačnih mjera.
- Centri za socijalni rad ne raspolažu dovoljnim i odgovarajućim kapacitetima stručnog osoblja, prije svega socijalnim radnicima i psiholozima koji bi mogli adekvatno odgovoriti svim potrebama žrtava nasilja i drugim kategorijama za koje su centri nadležni.
- Sigurnim kućama upravljaju nevladine organizacije, a federalno i kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku ne vrše odgovarajući i redovan nadzor nad njihovim radom. Nevladine organizacije koje upravljaju sigurnim kućama neujednačeno izvještavaju o utrošku dodijeljenih sredstava iz federalnog i kantonalnih budžeta.

3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA

U 2023. godini izvršeno je praćenje realizacije preporuka iz tri ranije objavljena izvještaja revizije učinka. Analizirane su aktivnosti 29 subjekata revizije na realizaciji ukupno 28 preporuka.

R. br.	Izvještaj o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	Godina kada je provedena revizija	Broj subjekata obuhvaćenih praćenjem	Broj preporuka koje su bile predmet praćenja
1	2	3	4	5
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	2021.	19	9
2.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	2021.	3	10
3.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	2020.	7	9
UKUPNO			29	28

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka 'Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija u Federaciji Bosne i Hercegovine'**“

R. br.	Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelimično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Parlament FBiH			1		1
2.	Vlada FBiH	1	2	1	1	5
3.	Federalni zavod za programiranje razvoja	1	1			2

4.	Federalno ministarstvo finansija	2	1			3
5.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	2				2
6.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	2				2
7.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	2				2
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija		2			2
9.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	2				2
10.	Federalno ministarstvo zdravstva			2		2
11.	Federalno ministarstvo trgovine			1	1	2
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	2				2
13.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova			1	1	2
14.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		2			2
15.	Federalno ministarstvo kulture i sporta			2		2
16.	Federalno ministarstvo boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata		2			2
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica			2		2
18.	Federalno ministarstvo pravde		2			2
19.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	2				2

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka 'Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje pandemije COVID-19'**“

R. br.	Subjekt odgovoran za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelomično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka za koje nije vršena procjena realizacije	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Vlada Federacije BiH	3	5		2	10

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka 'Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora'**“

R. br.	Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelomično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	1	1			2
2.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma				4	4
3.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija				2	2
4.	Agencija za vodno područje Jadranskog mora	1				1
5.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK	1	1			2
6.	Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša HNK	1			1	2
7.	Općina Neum				1	1

3.2. PROVOĐENJE NOVIH REVIZIJA

U 2023. godini Ured je započeo četiri nove revizije učinka:

- **Učinkovitost poticaja u poljoprivredi**
- **Aktivnosti institucija na implementaciji ciljeva održivog razvoja**
- **Inkluzivno obrazovanje u FBiH**
- **Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Budžeta FBiH prema rezultatima“**

Prilikom planiranja i odabira tema ostvarena je saradnja sa nevladinim organizacijama u BiH, te su kod procjene rizika analizirane i indikacije problema koje je nevladin sektor identifikovao u svom radu.

Za reviziju „Učinkovitost poticaja u poljoprivredi“ provedena je predstudija i glavna studija. Za praćenje realizacije preporuka „Upravljanje grantovima iz Budžeta FBiH prema rezultatima“ provedena je glavna studija dok su za revizije: „Aktivnosti institucija na implementaciji ciljeva održivog razvoja“ i „Inkluzivno obrazovanje u FBiH“ provedene predstudije. Shodno usvojenim planovima rada, predviđeno je da se ove revizije okončaju u 2024. godini.

4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM

U Sektoru za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom u 2023. godini aktivnosti su bile usmjerene na izradu i unapređenje metodologije rada u finansijskoj i reviziji učinka, organizaciju interne obuke revizorskog osoblja i provođenje kontrole kvaliteta svih revizorskih izvještaja, nacрта i konačnih. U kontinuitetu se vršilo praćenje INTOSAI Okvira profesionalnih objava te ažurirali prevodi standarda.

U oblasti metodologije, aktivnosti su se odnosile na:

- usklađivanje metodologije i radnih dokumenata za finansijsku i reviziju učinka sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava;
- usklađivanje forme i sadržaja izvještaja o finansijskoj reviziji za 2022. godinu;
- praćenje implementacije metodologije finansijske i revizije usklađenosti i usklađivanje sa zahtjevima i potrebama iskazanim u toku revizija;
- izradu procedura za praćenje procesa revizije;
- ažuriranje metodologije za reviziju i procedura za 2023. godinu, uključujući formiranje novih pregleda u skladu s potrebama izvještavanja.

U oblasti kontrole kvaliteta prioritet je dat unapređenju i primjeni metodologije za kontrolu kvaliteta finansijske i revizije učinka. Aktivnosti su bile usmjerene na kontrolu u toku izvršenja finansijske revizije i revizije učinka i u fazi izvještavanja o izvršenoj reviziji. Sektor je izvršio vrući pregled svih sačinjenih prijedloga tema, predstudijskih memoranduma, pisama menadžmentu, nacрта i konačnih izvještaja o finansijskim revizijama i revizijama učinka. Zbog ograničenih ljudskih resursa, odnosno angažovanja cjelokupnog raspoloživog revizorskog osoblja na realizaciji Plana revizija za 2022/2023, u 2023. godini nije izvršena planirana kontrola osiguranja kvaliteta (tzv. hladni pregled) finansijske revizije.

Poslovi razvoja odnose se na obuke i stručno usavršavanje revizorskog i ostalog osoblja. Sektor je u najvećem dijelu imao koordinirajuću ulogu u raznim internim i eksternim obukama. Kao i prethodnih godina, prije završne revizije, u februaru 2023. organizovana je interna obuka za finansijske revizore koja je obuhvatila izmjene INTOSAI-ja, MRS-a, MSFI-ja i MRevS-a, procese revizije po subjektima (stalna sredstva, zalihe, potraživanja, prihodi, tekući i kapitalni transferi, dugoročne obaveze, plaće i naknade plaća), javne nabavke – izmjena zakonske regulative, interne kontrole, kao i oblast metodologije za izvršenje i izvještavanje o obavljenoj reviziji. Tokom cijelog procesa revizija, kao vid kontrole kvaliteta, organizovane su prezentacije i rasprave između revizora i menadžmenta Ureda, na kojima se transparentno raspravljalo o nalazima finansijske i revizije učinka. Revizori za finansijsku reviziju tokom godine učestvovali su na eksternim stručnim seminarima iz oblasti računovodstva, revizije i finansijskog izvještavanja.

Za revizore finansijske revizije organizovana je obuka u decembru iz oblasti javnih nabavki (primjena izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama), te analize finansijskih izvještaja budžetskih korisnika i preduzeća.

Krajem godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (International Public Sector Accounting Standards Board – IPSASB) imenovao je za članicu Konsultativno-savjetodavnog vijeća predstavnicu Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine rukovoditeljicu Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom. Cilj IPSASB-a je da služi javnom interesu razvojem visokokvalitetnih međunarodnih računovodstvenih standarda i drugih materijala za upotrebu. Ovi standardi predstavljaju mjerodavni okvir za pripremu finansijskih izvještaja subjekata javnog sektora, unapređujući njihovu dosljednost i kvalitet. Neposredni kontakt i članstvo omogućit će Uredu za reviziju da bude na izvoru informacija i da blagovremeno ažurira metodologiju za obavljanje revizija.

Sektor je tokom godine učestvovao i u:

- unapređenju i dopuni novim podacima uspostavljenih baza podataka (Registar subjekata revizije, Registar propisa, Registar preporuka finansijske revizije i Registar preporuka revizije učinka);
- sačinjavanju odgovarajućih izvještaja na osnovu podataka iz uspostavljenih baza;

- kontinuiranom ažuriranju i izmjeni metodologije, radnih dokumenata, procedura i formi izvještaja;
- izradi, na osnovu pojedinačnih izvještaja revizora, izvještaja za planirane i ostvarene revizor sate;
- izradi pregleda i analiza u kojima su sadržani podaci o obavljenim revizijama (data mišljenja, broj preporuka, tim koji je obavio reviziju, osnove za data mišljenja, analiza postupanja po preporukama iz prethodne godine, kumulativni pregled o obavljenim revizijama od početka rada Ureda za reviziju i drugi pregledi);
- kreiranju registara preporuka za finansijsku i reviziju učinka, koji se redovno ažuriraju nakon izmjena u procesu revizija i objavljuju se na internet-stranici
- učešća u aktivnostima za nabavku revizijskog softvera.

5. OSTALE AKTIVNOSTI

5.1. FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO

U skladu s Planom i programom rada Ureda za reviziju za 2023. godinu, u dijelu koji se odnosi na planirane aktivnosti Odjeljenja za finansijsko-računovodstvene poslove svi radni zadaci izvršeni su blagovremeno i prema važećim zakonskim propisima.

U propisanim rokovima i shodno metodologiji sačinjeni su i nadležnim institucijama dostavljeni:

- godišnji, kvartalni i mjesečni finansijski planovi za 2023. godinu,
- tromjesečni finansijski izvještaji o izvršavanju budžeta za 2023. godinu, mjesečni i godišnji statistički podaci o radnicima, mjesečni i godišnji podaci o isplaćenim plaćama i drugi propisani izvještaji,
- Dokument okvirnog budžeta za period 2024–2026. godine,
- Nacrt budžeta za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu,
- Izmjene i dopune budžeta za 2023. godinu,
- Godišnji finansijski izvještaj za 2022. godinu.

Obavljena je kontrola, obrada i knjiženje svih finansijskih transakcija i stvorenih obaveza za 2023. godinu u poslovnim knjigama Ureda za reviziju po zaprimljenim računima, blagajničkim izvještajima, izdatim nalogima za službena putovanja i drugim knjigovodstvenim dokumentima. Izvršena je obrada, kontrola i obračun i isplata plaća i drugih naknada zaposlenika Ureda za reviziju za 2023. godinu.

Menadžmentu Ureda dostavljeni su na odobranje svi akti koji su vezani za realizaciju radnih zadataka Odjeljenja u formi zakonskih i internih izvještaja i analiza. Za finansiranje rada Ureda za reviziju Izmjenama i dopunama budžeta Federacije BiH za 2023. godinu Uredu za reviziju su odobrena sredstva u iznosu od 6.382.549 KM.

Za 2023. godinu usvojene su Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2023. godinu („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/23) u okviru kojih je finansijski zahtjev Ureda za reviziju odobren u predloženom iznosu.

S obzirom na to da u 2023. godini nije imenovana Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, koja je ovlaštena za odobranje nacrtu budžeta Ureda za reviziju, finansijski zahtjev za 2024. godinu dostavljen je Federalnom ministarstvu finansija na daljnje nadležno postupanje. Parlament Federacije BiH je prilikom usvajanja Budžeta FBiH za 2024. godinu, odobrio budžet Uredu za reviziju u skladu sa finansijskim zahtjevom.

Izvršenje budžeta Ureda za reviziju za 2023. godinu ostvareno je 90% u odnosu na odobrena sredstva. Izvršenje je ostvareno u okviru odobrenih i raspoloživih budžetskih sredstava.

U tabeli je prikaz izvršenja budžeta u odnosu na odobrena sredstva po glavnoj grupi konta:

R. B.	Konto	Opis	Odobreni budžet za 2023. godinu	Izvršenje za 2023. godinu	Indeks (5/4) x 100
1	2	3	4	5	6
1.	611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.873.807	4.585.481	94
1.1.	6111	Bruto plaće i naknade plaće	4.410.596	4.135.691	94
1.2.	6112	Naknade troškova zaposlenih	463.211	449.790	97
2.	612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	463.112	437.370	94
3.	613	Izdaci za materijal i usluge	790.900	494.607	63
3.1.	6131	Putni troškovi	198.230	128.265	65
3.2.	6132	Izdaci za energiju	119.000	68.871	58
3.3.	6133	Izdaci za komunalne usluge	78.300	56.521	72
3.4.	6134	Nabavka materijala i sitnog inventara	74.550	61.355	82
3.5.	6135	Izdaci za usluge prevoza i goriva	46.400	25.842	56
3.6.	6136	Unajmljivanje imovine i opreme	50.000	21.609	43
3.7.	6137	Izdaci za tekuće održavanje	53.600	39.477	74
3.8.	6138	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i platnog prometa	22.400	14.036	63
3.9.	6139	Ugovorene i druge posebne usluge	148.420	78.631	53
4.	614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	20.000	16.500	83
4.1.	6141	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	20.000	16.500	83
5.	821	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	234.730	189.268	81

5.1.	8213	Nabavka opreme	216.230	189.268	88
5.2.	8215	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	18.500	0	0
UKUPNO			6.382.549	5.723.226	90

5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI

Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse obavljalo je stručne pravne poslove; davana je pravna podrška revizorima; vršena je izrada općih akata, obligacionih ugovora i ugovora o radu, odluka, rješenja i drugih pojedinačnih akata; planirane su i provedene javne nabavke, te su vršeni drugi pravni poslovi u skladu s potrebama službe i po nalogu menadžmenta.

U 2023. godini kontinuirano i blagovremeno je vođena personalna evidencija, formirani su i čuvani personalni dosjei, vršeno je kancelarijsko i arhivsko poslovanje, organizovanje i vođenje biblioteke, upravljanje i prevoz službenim vozilima Ureda za reviziju i drugi opći poslovi shodno potrebama službe.

Izvršeno je ocjenjivanje zaposlenika radi procjene njihovih individualnih performansi, identifikacije jačih strana i područja za poboljšanje te pružanja povratnih informacija kako bi se podržao njihov profesionalni razvoj. Ovo ocjenjivanje omogućava bolje upravljanje ljudskim resursima i postizanje ciljeva organizacije.

Po pitanju javnih nabavki, tokom budžetske 2023. godine uspješno su provedeni i realizovani skoro svi planirani postupci, kao što su: nabavka goriva za službena vozila, nabavka namještaja, nabavka putničkih motornih vozila, kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala, kompjuterske opreme, nabavka licenci Office 365, usluge hotelskog smještaja, usluge osiguranja imovine, zaposlenika i službenih vozila, usluge održavanja i servisiranja i usluge registracije motornih vozila, štamparske i knjigovezačke usluge, telekomunikacijske i usluge održavanja opreme. Plan nabavki i obavještenja o postupcima nabavki blagovremeno su objavljivana na Portalu Agencije za javne nabavke. Plan nabavki, kao i odluke o postupcima nabavki, objavljivani su na internet-stranici Ureda za reviziju.

Po pitanju ljudskih resursa, shodno Zakonu o reviziji i Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Ureda za reviziju predviđeno je ukupno 145 izvršilaca, tako da je, pored generalnog revizora i zamjenika generalnog revizora, utvrđen potreban broj od 143 izvršioca, od toga za poslove revizije 120 izvršilaca, a za administrativne poslove 23 izvršioca.

U tabeli je pregled broja popunjenih radnih mjesta na 31. 12. 2023. godine:

Organizaciona jedinica/radno mjesto	Popunjeno izvršilaca
Generalni revizor	1
Zamjenik generalnog revizora	1
Kabinet generalnog revizora	2
Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom	6
Sektor za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH	10
Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina	14
Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija	13
Sektor za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	10
Sektor za reviziju učinka	10
Odjeljenje za informacione tehnologije	2
Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse	7
Odjeljenje za finansijsko-računovodstvene poslove	3
Ukupno:	79 + 2 pripravnika

Jačanje kadrovskih kapaciteta jedan je od strateških ciljeva koje Ured za reviziju u narednom periodu treba ostvariti kako bi se omogućilo povećanje obima revizija.

Tokom godine Ured su napustila četiri zaposlenika, od kojih dva po osnovu sticanja uslova za odlazak u penziju. U skladu s odobrenim sredstvima, u 2023. godini provedene su tri konkursne procedure, dok je jedna u toku.

Konkursi za popunu upražnjenih radnih mjesta			
Redni broj	Datum konkursa	Broj pozicija raspisanih konkursom	Broj primljenih zaposlenika
1	19. 1. 2023.	9	3
2	7. 8. 2023.	7	0
3	13. 11. 2023.	14	3
UKUPNO		30	6
Konkursi za prijem pripravnika			
Redni broj	Datum Konkursa	Broj pozicija raspisanih konkursom	Broj primljenih pripravnika
1	20. 11. 2023.	4	0
UKUPNO		4	0

Shodno raspisanim konkursima u 2023. godini, primljena su ukupno tri zaposlenika, i to: jedan revizor za informacione tehnologije i dva mlađa revizora za finansijsku reviziju. Započetim konkursima u 2022. godini, primljeno je u 2023. godini šest zaposlenika: revizor za finansijsku reviziju, revizor za reviziju učinka, dva pomoćna revizora za finansijsku reviziju i dva pripravnika, dok su započetim konkursom u 2023. godini, primljena u 2024. godini dva mlađa i jedan revizor u reviziji učinka.

Iako se budžetom odobravaju sredstva za zapošljavanje, Ured je i u 2023. godini bio suočen s izazovima prilikom zapošljavanja stručnog kadra s obzirom na to da veliki broj kandidata ne ispunjava kriterije u pogledu adekvatnih certifikata (ovlašteni revizori, IT revizori) i radnog iskustva. Nedostaje i kadra s posebnim vještinama i kompetencijama za rad u reviziji učinka. Zbog toga plan zapošljavanja nije u potpunosti ispunjen, što utiče na obim aktivnosti. Iako su raspisani konkursi pružali mogućnost za apliciranje i potencijalno zapošljavanje, nedostatak šireg interesovanja rezultirao je ograničenim brojem prijava, koje su često bile nepotpune ili nisu ispunjavale formalno-pravne uslove.

Ured je tokom godine nastojao riješiti i problem nedovoljnog smještaja u Sarajevu, ali adekvatno rješenje nije nađeno. Različite strategije su razmatrane i implementirane, ali su se suočavale s brojnim izazovima, kao npr. prostorne prepreke. To naglašava složenost problema nedostatka smještaja u gradu i potrebu za daljim istraživanjem i inovativnim pristupima kako bi se pronašlo održivo rješenje.

5.3. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U oblasti informacionih tehnologija Ured za reviziju provodi aktivnosti s ciljem iznalaženja adekvatnih IT rješenja za podršku procesima VRI. Predviđena je implementacija softvera za upravljanje procesom revizije koji se provodi sa ostalim VRI u BiH te je u ove aktivnosti uključen Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom.

Ured za reviziju u okviru zajedničkog projekta sa VRI u BiH iznalazi rješenja za AMS. S tim u vezi VRI BiH je aplicirala za finansijska sredstva u okviru Strateškog planskog dokumenta za IPA II za oblast Demokratija i upravljanje za izradu sistema za upravljanje revizijom sve četiri vrhovne revizijske institucije. U izvještajnoj godini Koordinacioni odbor VRI u BiH imenovao je radnu grupu za pripremu i realizaciju projekta AMS, sastavljenu od predstavnika sve četiri VRI.

U 2023. izrađen je i objavljen projektni zadatak, a nastavak aktivnosti slijedi u 2024. godini. Dinamika njihovog provođenja bit će definisana akcionim planom projekta.

Implementacijom integralnog softverskog rješenja za upravljanje procesom revizije, osim boljeg kvaliteta revizije, osigurat će se bolje planiranje resursa u procesu revizije, kao i oslobađanje vremena revizorima za vršenje poslova koji donose novu vrijednost.

Do nabavke adekvatnog integralnog softverskog rješenja za podršku revizije u 2023. godinu koristili smo se parcijalnim rješenjima: za organizovanje i arhiviranje radne i elektronske dokumentacije subjekata revizije (SharePoint), kao i funkcionalnosti operativnih sistema u internoj IT infrastrukturi. Napravljen je novi sajt za revizorski ciklus i kreirane su nove biblioteke i folderi uz nadzor Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom.

U 2023. godini izvršena je nadogradnja i instalacija storage uređaja za virtuelnu infrastrukturu.

Radi osiguranja neprekidnosti i kvaliteta ključnih IT servisa, Odjeljenje za IT radi ažuriranje softvera operativnih sistema, servera i desktopa, provjerava i ažurira antivirusne zaštite, te administrira i pruža stručnu podršku zaposlenima.

Pored ovih aktivnosti, u Odjeljenju za IT vrši se formatiranje izvještaja, kako finansijskih tako i revizije učinka.

Redovno su objavljeni revizorski izvještaji, medijska saopćenja te drugi sadržaji i informacije na intranetu i internet-stranici Ureda, izvršene su elektronske pripreme za štampu revizorskih izvještaja, izvještaja o aktivnostima, planova i ostalih materijala.

6. SARADNJA I KOMUNIKACIJE

Na polju međunarodne i lokalne saradnje i komunikacija u toku 2023. godine Ured za reviziju nastojao je biti prisutan i učestvovati u svim važnim događajima koji imaju za cilj da povećaju javnu odgovornost i svijest o reviziji.

6.1. LOKALNA I MEĐUNARODNA SARADNJA

U skladu sa strateškim opredjeljenjima, Ured za reviziju je prethodno uspostavio saradnju s ekonomskim fakultetima Univerziteta u Sarajevu, Mostaru i Bihaću, a u 2023. godini s ekonomskim fakultetima Univerziteta u Zenici i Tuzli. Potpisani su **memorandumima o saradnji** s ovim fakultetima, kojima se uređuju međusobni ciljevi i saradnja, koji se zasnivaju na principima partnerstva, transparentnosti i međusobnog informisanja. Uspostavljanje i jačanje saradnje s akademskom zajednicom ima za cilj da doprinese akademskoj zajednici iz oblasti revizije javnog sektora putem gostujućih predavanja, da omogući studentima da se upoznaju s radom Ureda za reviziju kroz posjete i obavljanje stručne prakse, te da Ured iskoristi saradnju s predstavnicima akademske zajednice kako bi inovirao svoj rad.

U okviru potpisanog Memoranduma o saradnji s Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Bijaču predstavnici Ureda za reviziju su bili gostujući predavači u sklopu predmeta Revizija javnog sektora, na kojima su se studenti upoznali sa nadležnostima i aktivnostima Ureda, saradnjom sa nadležnim organima, te prednostima i izazovima u obavljanju zadataka revizije javnog sektora. Studenti su također upoznati s mogućnošću obavljanja stručne prakse i uslovima i načinom zaposlenja u Uredu. U saradnji s Ekonomskim fakultetom u Sarajevu provodile su se aktivnosti u okviru studija za forenzičko računovodstvo.

Generalni revizor i predstavnici Ureda za reviziju (menadžment i revizorsko osoblje) učestvovali su i na brojnim događajima, te su na taj način nastojali biti prisutni u okruženju i doprinijeti važnim temama. Održani su brojni sastanci, neki u organizaciji Ureda, a neki u organizaciji trećih strana, a značajniji su izdvojeni u nastavku.

- ❖ Predstavnici Ureda za reviziju bili su panelisti na **Drugom Kongresu javnog sektora pod nazivom „Izazovi održivosti“**, koji je organizovala konsultantska kuća Revicon. Na panel diskusiji su istaknuti ključni elementi i budući izazovi u upravljanju javnim finansijama, te je naglašena potreba za kontinuiranim prilagođavanjima koja će oblikovati budućnost ove oblasti. Jasno se naglasila važnost prilagođavanja i evolucije revizije javnog sektora kako bi odgovarala izazovima savremenog društva. Naglasak je bio na principima održivosti, odgovornosti i transparentnosti, te potrebi da revizija ostane nezavisna i profesionalna.
- ❖ Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju u Bosni i Hercegovini organizovao je **„Godišnju konferenciju o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Bosni i Hercegovini“**, koja je održana u novembru u Sarajevu, na kojoj je panelistica bila predstavnica Ureda za reviziju. Na panelu posvećenom temi „Mjesto i uloga sistema internih kontrola u reviziji javnog sektora“ prezentirani su nalazi i preporuke iz izvršenih revizija iz 2022. godine, koji se odnose na uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole, te je vođena diskusija o izazovima u njegovom uspostavljanju, saradnji eksterne i interne revizije te o narednim koracima potrebnim za jačanje internih kontrola u javnom sektoru.
- ❖ Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) održao je **seminar „Uloga finansijske revizije u otkrivanju upotrebe javnih sredstava za izborne kampanje“**, u septembru, u saradnji sa Ovlaštenim institutom za javne finansije i računovodstvo (CIPFA) iz Ujedinjenog Kraljevstva, na kojem su prisustvovali predstavnici Ureda za reviziju.

- ❖ Savez općina i gradova FBiH organizovao je **drugi sastanak Mreže za internu reviziju Saveza općina i gradova FBiH** u Tuzli, u martu, na kojem su pored 15 internih revizora i voditelja jedinica za internu reviziju iz 11 općina i gradova u FBiH, predstavnika Saveza općina i gradova u FBiH, učestvovali predstavnici Ureda za reviziju. Kao jedan od zaključaka sastanka Mreža je predložila nastavak saradnje s Uredom za reviziju.
- ❖ Revizori za finansijsku reviziju i učinak (njih pet), kao i prethodne godine, učestvovali su u pilot-programu profesionalne edukacije revizora vrhovnih revizijskih institucija (PESA-P) u organizaciji INTOSAI razvojne inicijative (IDI).

Po pitanju međunarodne saradnje, u toku godine predstavnici Ureda učestvovali su na/u:

- ❖ projektu paralelne revizije učinka u okviru kojeg je potpisan **Sporazum o provođenju paralelne revizije učinka iz oblasti rodne ravnopravnosti**, između pet vrhovnih revizijskih institucija iz Bosne i Hercegovine, Republike Srbije, Crne Gore. U toku godine održano je pet regionalnih sastanaka između timova koji su provodili paralelnu reviziju, na kojima su prezentirane informacije, nalazi, zaključci i preporuke pojedinačnih revizija;
- ❖ sastanku u Podgorici, u martu, sa Državnom revizorskom institucijom Crne Gore **povodom razmjene profesionalnih iskustava na temu „Praćenje implementacije revizorskih preporuka“, te povodom paralelne revizije učinka na temu „Upravljanje rijekama“**. Pored toga, na sastanku su razmijenjene informacije o regionalnoj paralelnoj reviziji „Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica“ u kojoj učestvuju ove dvije institucije;
- ❖ **Međunarodnom seminaru i generalnoj skupštini EURORAI-ja u Španiji**, u maju, u organizaciji Generalnog sekretarijata EURORAI-ja i Ureda za reviziju Galicije na temu „Regionalne revizijske institucije javnog sektora i ocjena učinka – razmjena iskustava“. Međunarodni seminar bio je podijeljen u tri sesije, na kojima su prezentirana razna iskustva i izazovi revizijskih institucija u mjerenju efekata vladinih politika na primjerima iz oblasti poput: obrazovanja, mentalnog zdravlja i dobrobiti djece i omladine; klimatskih strategija; COVID-19 mjera; depopulacije. Razgovarano je i o praksama i zakonskim mogućnostima revizijskih institucija u izricanju sankcija za nepostupanje po preporukama. Također je zaključeno da, uvažavajući značaj tema koje su prezentirane, revizijske institucije mogu svojim radom značajno doprinijeti promjenama u okruženju i poboljšanju uslova za život građana;

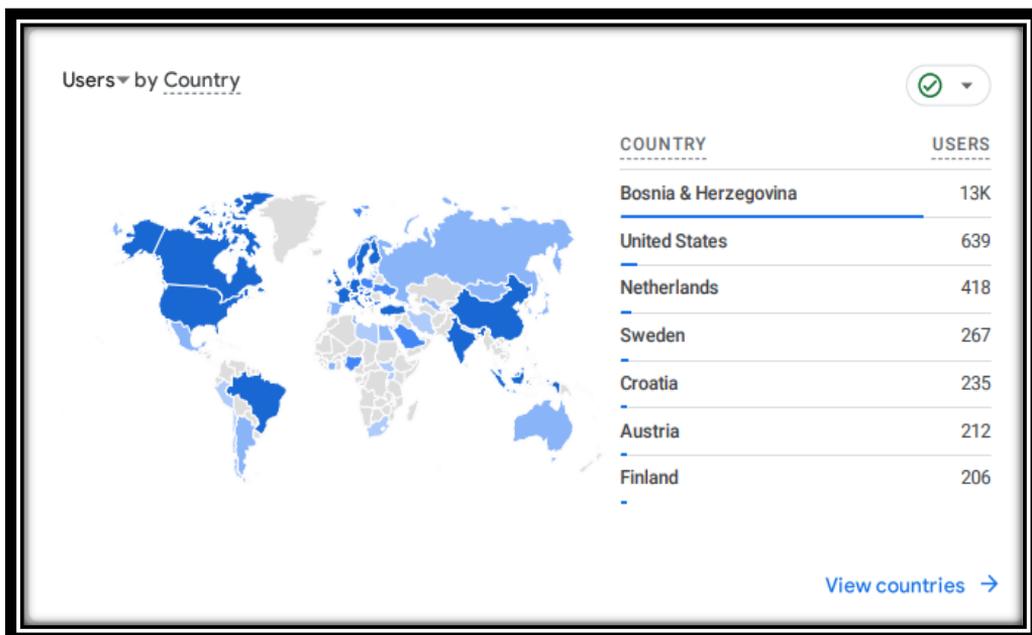
- ❖ **Regionalnoj radionici o jačanju saradnje između vrhovnih revizijskih institucija i antikorupcijskih tijela** u Beču, u maju, u organizaciji UN Ureda za drogu i kriminal (UNDOC) u okviru programa Abu Dhabi Deklaracije. Na radionici su prisustvovali predstavnici vrhovnih revizijskih institucija i antikorupcijskih tijela iz Austrije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Crne Gore, Italije, Sjeverne Makedonije i Srbije. U otvorenim plenarnim diskusijama učesnici su razgovarali o izazovima, razmjenjivali primjere dobre prakse, te vršenjem identifikacije institucionalnog okvira razmatrali načine jačanja saradnje. Cilj zajedničkog rada u ovoj oblasti je doprinijeti ostvarenju UN-ovog Cilja održivog razvoja 16, koji se odnosi na efikasno upravljanje javnim finansijama i smanjenje rizika od korupcije. Kroz interaktivnu sesiju učesnici su imali priliku izraditi prijedlog mjera za budući rad na suzbijanju korupcije;
- ❖ **studijskoj posjeti Nacionalnom uredu za reviziju Republike Malta**, u oktobru, koju je organizovao Razvojni program Ujedinjenih nacija u BiH (UNDP BiH). Cilj posjete bio je upoznavanje predstavnika VRI u BiH sa praksama revizijskih ureda Republike Malte i Slovačke, u reviziji implementacije Ciljeva održivog razvoja, i jačanje razumijevanja svrhe, strukture i načina provedbe Okvira za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH. Održane su prezentacije, diskusije i omogućena je razmjena iskustava između učesnika studijske posjete. Nacionalni uredi Malte i Slovačke prezentirali su metodološki pristup u revizijama implementacije SDG Ciljeva, a posebna pažnja posvećena je IDI-jevom Modelu revizije Ciljeva održivog razvoja „ISAM“;
- ❖ **seminaru „Raspodjela transfera i grantova“ i Sedmom godišnjem sastanku EUROSAI TFMA – EUROSAI Radne grupe za reviziju općina**, u Varšavi (Poljska) u oktobru, u organizaciji VRI Republike Poljske i Sekretarijata Radne grupe. Događaju su prisustvovali predstavnici vrhovnih revizijskih institucija iz 25 zemalja, kao i predstavnici Evropske organizacije regionalnih revizorskih institucija (EURORAI). Na seminaru se govorilo o transferima i grantovima koji se dodjeljuju lokalnim vlastima, kao i o transferima koje oni dodjeljuju krajnjim korisnicima, izazovima koji se odnose na interne kontrole i kriterijima za njihovu raspodjelu. Na održanim radionicama prezentirane su studije slučaja vrhovnih revizijskih institucija u vezi s planiranjem i raspodjelom transfera i grantova, revizorskim pristupom i unapređenjem metodologije koja je u primjeni, te drugim relevantnim pitanjima. Na godišnjem sastanku prezentirani su rezultati okončanih aktivnosti i aktivnosti koje su u toku, te predložene aktivnosti za 2024. godinu.

Sve ove aktivnosti pomažu Uredu da inovira svoje metode rada, proširi teme koje su u fokusu revizija i razvija svoje kapacitete ukorak s međunarodnom praksom.

6.2. EKSTERNA KOMUNIKACIJA

Javnost je bila blagovremeno upoznata s revizorskim izvještajima, koji su bili praćeni saopćenjima. Posebno u periodu objave revizorskih izvještaja, mediji su pokazali veliko interesovanje za nalaze revizije, a članci su arhivirani na intranetu Ureda.

Posjećenost internet-stranice Ureda tokom 2023. godine bila je izuzetno dobra, sa prosječno **1.525** novih posjetilaca mjesečno i cca **16.000** ukupno u godini, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Na mapi u nastavku prikazani su posjetioci po zemljama u svijetu.

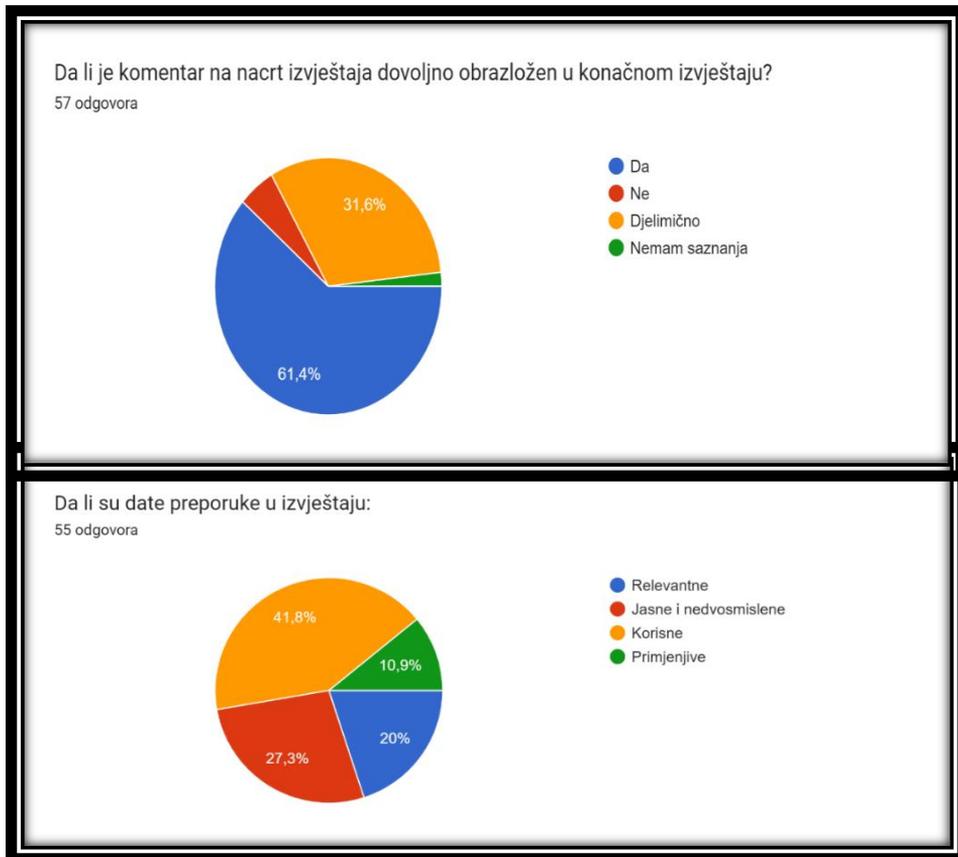

Izveštaj o posjećenosti za 2023, izvor: Google analytics

Tokom godine kontinuirano je vršena nadogradnja i obogaćivanje internet-stranice Ureda. Postavljena su brojna saopćenja za javnost, informacije o održanim seminarima, diskusijama i saradnji s drugim međunarodnim organizacijama (INTOSAI, EUROSAI). Značajniji medijski prilozi o objavljenim izvještajima postavljeni su odjeljku „Ured u medijima“.

6.2.1. UPITNIK SUBJEKATA FINANSIJSKE REVIZIJE

Provedena je peta godišnja anketa subjekata revizije radi poboljšanja komunikacije i kvaliteta revizijskog rada. Upitnik je poslat svim subjektima koji su bili predmetom finansijske revizije za 2022. godinu. Pored pitanja o provođenju revizija, komunikaciji i jasnoći datih preporuka, tražene su sugestije za poboljšanje. **Odgovori na upitnik pokazali su da su subjekti revizije zadovoljni načinom komunikacije i provođenjem revizije.** Date su i određene sugestije koje će se uzeti u obzir u narednom ciklusu.

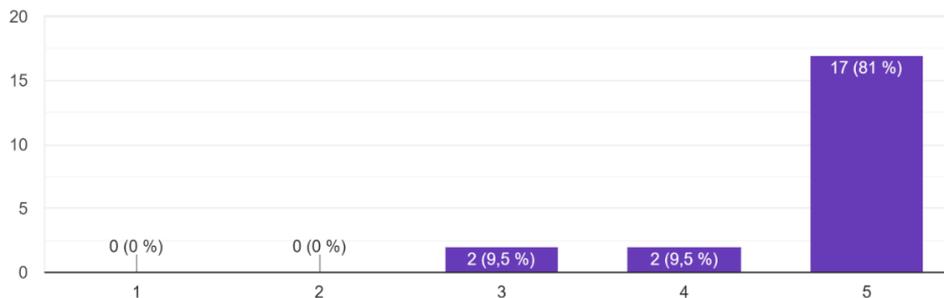

6.2.2. UPITNIK SUBJEKATA REVIZIJE UČINKA

Provedena je treća anketa subjekata revizije učinka radi poboljšanja komunikacije i kvaliteta revizijskog rada. Anektiranje je izvršeno na uzroku subjekata koji su u 2023. godini obuhvaćeni revizijama učinka i praćenjem realizacije preporuka. Upitnici su dostavljeni na ukupno 66 subjekata (45 obuhvaćenih revizijama i 21 obuhvaćen praćenjem realizacije preporuka). Odgovore je dostavio 31 subjekt. Pored pitanja o provođenju revizija, komunikaciji i jasnoći datih preporuka, tražene su sugestije za poboljšanje. Odgovori na upitnik pokazali su da su subjekti revizije generalno zadovoljni načinom komunikacije i provođenjem revizije.

10. Da li je izvještaj o reviziji jasan i razumljiv?

21 odgovor

3. Da li je praćenje realizacije preporuka izvršeno: (odaberite opcije koje su relevantne)

10 odgovora

7. KOORDINACIONI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU

Koordinacioni odbor vrhovnih institucija za reviziju,²¹ koji čine generalni revizori i zamjenici tri vrhovne revizijske institucije u BiH,²² tokom 2023. godine nastavio je s poslovima iz svoje nadležnosti.²³

Održavani su zajednički sastanci i sjednice u sjedištima VRI, odnosno u Sarajevu, Mostaru, Banjoj Luci i Brčkom i na taj način koordinirane su aktivnosti revizijskih ureda u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti u 2023. godini bile su fokusirane na provođenju aktivnosti iz Programa rada za 2023. godinu, održano je sedam sjednica Koordinacionog odbora, na kojima su, između ostalog:

- ✓ razmatrani zapisnici sa sjednica;
- ✓ razmatran Izvještaj o radu za 2022. godinu i rad radnih skupina;
- ✓ razmjenjivana iskustva u provođenju revizija, te realizaciji paralelne revizije;
- ✓ razmatrane preporuke iz Izvještaja SIGMA-e o profesionalnoj ocjeni rada;
- ✓ razmatran prijedlog UNDP-a za kratkoročni program tehničke podrške VRI u BiH na temu Ciljeva održivog razvoja u BiH;
- ✓ razmatrana informacija o aktivnostima na realizaciji projekta implementacije AMS-a;
- ✓ razmatrane informacije o održanom okruglom stolu o saradnji VRI sa organizacijama civilnog društva, regionalnom sastanku na temu unapređenja saradnje između VRI i antikorupcijskih tijela;
- ✓ razmatrane zajedničke obuke na nivou Koordinacionog odbora, te izvještaji o realizaciji zajedničke obuke koju je organizovala Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske u Banjoj Luci;
- ✓ razmatran izvještaj sa sastanka revizorskih timova u okviru paralelne revizije na temu rodne ravnopravnosti – UN Women;
- ✓ razmatran program rada Koordinacionog odbora za 2024. godinu;
- ✓ razmatrano ocjenjivanje zaposlenih u VRI u BiH, iskustva i sugestije za unapređenje.

²¹ U daljnjem tekstu: Koordinacioni odbor

²² Ured za reviziju institucija BiH, Ured za reviziju institucija u FBIH i Kancelarija za reviziju javnog sektora Republike Srpske. Kancelarija za reviziju Brčko distrikta BiH je pridružena članica.

²³ Nadležnosti Koordinacionog odbora su:

- a) uspostavljanje konzistentnih vodiča i uputstava zasnovanih na INTOSAI revizijskim standardima;
- b) razmjena profesionalnih iskustava i težnja ka osiguranju konzistentnog kvaliteta revizije;
- c) organizacija i koordinacija razvojnih aktivnosti sva tri ureda za reviziju;
- d) dodjeljivanje revizijske odgovornosti za zajedničke aktivnosti;
- e) određivanje zastupanja u međunarodnim tijelima.

8. REZIME

U ovom Izvještaju dat je uvid u rad Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine tokom 2023. godine. O radu Ureda javnost je bila kontinuirano i blagovremeno upoznata.

Tokom godine započeta je realizacija plana revizija za 2023/2024, uvedeni su noviteti u radu – sve to kako bi Ured demonstrirao svoju relevantnost i pokrenuo promjene u životima građanki i građana.

U narednoj godini nastavit ćemo biti predani ostvarenju planiranih ciljeva kako bismo demonstrirali važnost za građane u skladu s INTOSAI-jevim principima i smjernicama.

Broj: 01-04-1-695/24

Sarajevo, 21. 2. 2024. godine

GENERALNI REVIZOR

mr. ecc. sc. Dževad Nekić, s. r.